

PRIMORSKI DNEVNIK  
je začel izhajati v Trstu  
13. maja 1945, njegov  
predhodnik PARTIZANSKI  
DNEVNIK pa 28. novem-  
bra 1943 v vasi Zakriž  
nad Cerknim, razmnožen  
na ciklostil. Od 5. do 17.  
septembra 1944 se je ti-  
skal v tiskarni «Dobrodo»  
v Govcu pri Gorenji Trebu-  
ši, od 18. septembra  
1944 do 1. maja 1945 v  
tiskarni «Slovenija» pod  
Vojskim pri Idriji, do 8.  
maja 1945 pa v osvoboje-  
nem Trstu, kjer je izšla za-  
dnja številka. Bil je edini  
tiskani partizanski DNEV-  
NIK v zasluženi Evropi.

Polstina plačana v gotovini  
Abb. postale 1 gruppo

Cena 500 lir - Leto XXXIX. št. 287 (11.703)

Trst, sreda, 7. decembra

# primorski dnevnik

P. P. 126  
66001 KOPER

OSREDNJA KNJILJNICA

BEEA AA

601002000

*Propadel tudi zadnji poskus grškega predsednika za kompromis*

## Popoln polom sestanka državnih voditeljev EGS v Atenah resna nevarnost za obstoj skupnosti

*Predsednik evropskega parlamenta dolži zastopnike vlad nesposobnosti - Ostre kritike Vatikana*

ATENE — Tridnevno zasedanje na vrhu deseterice EGS se je končalo s popolnim polomom: ne le da se državni poglavarji in ministrski predsedniki Evropske gospodarske skupnosti niso znali sporazumeti o nobenem izmed spornih notranjih vprašanj, od proračunskih do kmetijskih, ampak niso bili sposobni niti izdelati kakršenkoli (pa čeprav kompromisni) dokument o mednarodni politiki, ki naj bi ohranil vsaj malo vloge Evrope v čedalje hujših svetovnih razmerah, niso se celo mogli odgovoriti niti o tem, kdaj in kje naj bi se spet sestali, da bi skušali zakrpati razpadajočo skupnost.

Naslednji «evropski svet», kot nepravilno nazivajo skupščino najvišjih voditeljev EGS, ki bi sicer moral biti 19. marca v Bruslju, je namreč ob tako ostrih nesoglasjih že vnaprej obsojen na ponoven neuspeh, ki bi najbrž pokopal skupnost. Zato je italijanski premier Craxi jasno izjavil, da si je treba vzeti čas za globok premislek.

Po šestih mesecih jalovih pripravljalnih pogajanj na ministrski ravni in treh dneh pogovorov med gluhimi (Craxi je dejal, da se mu je zdelo, da ni v Atenah, pač pa v Babiloniji) in po neuspehu tudi zadnjega nočnega posveta med voditelji 10 delegacij, so včeraj zgodaj zjutraj poverili predsedujočemu grškemu premieru Papandreu nalogo, naj poskusi sestaviti v skrajni sili kompromisni dokument.

Papandreu je torej predložil dokument, ki je skušal nakazati kompromisne rešitve za najbolj sporna vprašanja. Glede mleka je predlagal zmanjšanje skupne prireje za 3,5 milijona ton, toda s tremi izjemami:

za Irsko 4-odstotno povišanje, za Italijo ohranitev sedanjih ravni, za Grčijo neke še nedoločne koncesije. Predlagal je tudi zmanjšanje na polovico kletenja podpor kmetijstvu, povišanje na 1,4 odstotka za pet let od 1986 deležev v skupni proračun EGS ter drugih posebnih skladov. Angliji je ponujal 1.367 milijard lir vračila za 5 let, glede vstopa Španije in Portugalske pa zaključek pogajanj do prihodnjega septembra.

Kompromis so podprle Italija, Belgija, Luksemburg, Irsko in predsednik izvršne komisije EGS Thorn, medtem ko so izrekle hude pomisleke Danska, Francija in Zahodna Nemčija. Vsako možnost sporazuma pa je spet onemogočila «železna dama», angleška premierka Thatcherjeva, ki je dokument povsem zavrnila. Papandreu ni torej preostalo drugega, kot da proglasi popoln neuspeh srečanja in želi Mitterrandu, ki bo januarja prevzel začasno predsedstvo EGS, boljše srečo.

Polom je izzval zaskrbljenost in val kritik v vseh članicah ter v Španiji in Portugalski, ki izražata vseeno upanje, da se postopek za njun vstop ne bo ustavil. Najostrejšje reakcije so prišle iz evropskega parlamenta, katerega predsednik Dankret je izjavil, da je «evropski svet» nesposoben nastopiti kot institucija skupnosti in da bodo morali stvar prevzeti v roke izvoljeni parlamentarci. Začuda je nenavadno oster tudi komentar Vatikana, ki dolži voditelje EGS, da niso znali spregovariti, ko mednarodni položaj, po prekinitvi ženevskih pogajanj SZ - ZDA in po zaostritvi na Bližnjem vzhodu, in bi bil nastop Evrope nujno potreben.



Še en člen v verigi nasilja na Bližnjem vzhodu

## Po Bejrutu tudi Jeruzalem prizorišče krvavega atentata



Prizorišče atentata v središču Jeruzalema

(Telefoto AP)

JERUZALEM — Po ameriškem letalskem napadu na sirske položaje v Libanonu in po krvavem atentatu v ponedeljek v Bejrutu, beleži kronika krize na Bližnjem vzhodu atentat na izraelski avtobus sredi Jeruzalema, ki je terjal po vesteh iz izraelskih krogov 4 mrtve in 40 ranjenih med civilisti. S svoje strani trdi palestinska tiskovna agencija WAFA, da so odgovornost za atentat prevzeli borci gibanja za osvoboditev Palestine, ki pravijo, da so izvedli napad na izraelski vojaški avtobus in da je pri tem bilo 40 mrtvih in ranjenih vojakov.

Poleg tega gre omeniti pobudo KP Italije, katere vodstvo je na svoji včerajšnji seji zahtevalo takojšen umik italijanskih mirovnih sil iz Libanona, še zlasti po ameriškem letalskem napadu na Sirce, saj obstaja, trdijo komunisti, resna nevarnost, da se mirovne sile neposredno vpletejo v spopade.

NA 2. STRANI

Bil je predsednik ustavodajne skupščine

## Umrli Umberto Terracini



RIM — V starosti 88 let je včeraj v Rimu umrl komunistični senator Umberto Terracini. Bil je eden ustanoviteljev komunistične partije Italije, pomemben lik borca proti fašizmu in ena najbolj prestižnih osebnosti italijanskega komunizma. Več desetletij je bil med najvidnejšimi voditelji italijanske partije, nekajkrat tudi v nesoglasju z osrednjim vod-

stvom, a vedno zvest osnovnim idealom svoje stranke.

Terracini se je rodil v Genovi 27. julija 1895 in že leta 1911 se je včlanil v mladinsko socialistično gibanje. Tesno je sodeloval z Gramscijem in leta 1919 je že postal član vodstva socialistične stranke, v kateri je zastopal komunistično strujo, ki se je dve leti kasneje odcepila od PSI. Odtlej je Terracini eden najuglednejših voditeljev KPI, katero je zastopal na tretjem kongresu komunistične internacionale. Leta 1926 so ga aretirali in dve leti kasneje ga je posebno fašistično sodišče obsodilo na 23 let zapor. Zaprt je bil enajst let, nato pa so zaradi amnestije zaporno kazen spremenili v konfinacijo, najprej na Ponzi in nato v Ventoteneju vse do 1943.

Na prvih povojnih volitvah je bil izvoljen v ustavodajno skupščino in je bil leta 1947 njen predsednik. Kot tak je z Enricom de Nicolom in Alcidejem De Gasperijem sodeloval pri ustroju republiške ustave. V prvi zakonodajni dobi je bil izvoljen za senatorja in kasneje je bil na to mesto izvoljen na vseh voitvah, tudi na letošnjih.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

## Sodelovanje med pristanišči

Na trgovinski zbornici v Trstu so včeraj predstavili 4. mednarodno razstavo in konferenco o severno-jadranskih prometnih poteh «Transadria», ki bo od 8. do 12. maja prihodnjega leta na Reki. Po uvodnem nagovoru predsednika trgovinske zbornice Modiana sta prireditelji predstavila predsednik organizacijskega odbora Josip Stefan in predsednik tržaške veleposelske ustanove Toresella.

Četrta «Transadria» predstavlja novo pomembno etapo na poti sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, v tem primeru sodelovanja pristanišč severnega Jadrana Reke, Kopra, Trsta in Benetk, ki jih v sedanjem trenutku povezuje nujnost po medsebojnem sodelovanju in povezovanju, da bi na tak način zavrnili izziv, ki prihaja s strani luk severne Evrope.

NA 4. STRANI

Danes v pokalu UEFA

## Inter in Hajduk favorita

Danes bodo povratna nogometna srečanja osmine finala v pokalu UEFA.

Inter bo igral v Milanu proti dunajski Austrii. V prvi tekmi so zmagali Avstrijci z 2:1. V Splitu pa bo «jugoslovanski derbi» med Hajdukom in niškim Radničkim. Favoriti za uvrstitev so Spličani.

Drevi v Koračevem pokalu

## Bic - Šibenka

V prvem kolu četrtfinalnega dela evropskega košarkarskega tekmovanja za Koračev pokal bo drevi v Trstu srečanje med domačim moštvom Bic in Šibenko. Za to srečanje vlada v Trstu in okolici dokajšnje zanimanje, saj bo to prva resna «evropska preizkušnja» za tržaške košarkarje.

## «DVOJEZIČNI» MIKLAVŽ

Naša narodnostna skupnost je bila v preteklih dneh in tednih spet tarča hude protislovenske gonje zasedbami nekaterih tržaških italijanskih višjih srednjih šol «proti bilingvizmu», sicer klavirno propadlo manifestacijo po tržaških ulicah in, nazadnje, s pomazanjem dveh slovenskih šolskih poslopij. V takem vzdušju, ko skušajo najbolj reakcionarne sile zastrupiti odnose in sodelovanje med tukaj živečima skupnostima, prihaja iz Nabrežine nadvse razveseljujoča vest.

V nabrežinskem občinskem otroškem vrtcu so tudi letos pripravili miklavževanje, ki pa je bilo tokrat povsem drugačno od prejšnjih let. Na prireditve so povabili tudi otroke iz italijanskega otroškega vrtca, tako da so skupno z njimi pozdravili «prijatelja otrok». Slovenski otroci so recitirali in zapeli nekaj slovenskih pesmi, italijanski otroci pa so

pozdravili Miklavža z italijanskimi otroškimi pesmimi. Miklavž je otrokom odzdravil v slovenščini in italijansčini ter jim nato, pred skupno spominsko fotografijo, porazdelil tradicionalna darila.

Veseli je razposajenost otrok obeh narodnosti ob sklepu prireditve dokazujeta, da je pobuda, tudi s pomočjo «dvojezičnega» Miklavža, poželja uspeh in da je sodelovanje med slovensko in italijansko šolo ob kančku dobre volje mogoče.

## Aretacija na Vrhu

GORICA — Orožniki so priprli 38-letno Adriano Juretič vd. Grillo z Vrha štev. 30. V njenem stanovanju so menda našli neprijavljeno pištolo za signalne rakete in nekaj nabojev.

## Ameriški dolar po 1.656,50 lire

RIM — Ameriški dolar nadaljuje svoj nezadržni vzpon k novim rekordom v menjavi z drugimi, zlasti evropskimi valutami. Včeraj je veljal kar 1.656,50 lire, pet in pol več kot v ponedeljek. Močno se je okreplil in dosegl nov zgodovinski rekord tudi v menjavi z zahodnonemško marko (2.7374), navzlic močnemu nastopu državne banke ZRN, ki je vrgla na trg kar 75,8 milijona dolarjev. Nič drugače ni bilo s francoskim frankom (8.3170 franka za dolar) in s špansko pezeto. Edini švicarski frank še uspešno kljubuje napadu ameriške valute in se istočasno krepi v odnosu z drugim evropskim denarjem. Ta nov vzpon pripisujejo polomu evropskega vrha v Atenah in zaostritvi krize na Bližnjem vzhodu, poleg visokim obrestim v ZDA, ki privabljajo špekulante.



## ● Umrl Terracini

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Vest o smrti senatorja Terracini-ja je vzbudila globoko žalovanje v rimskih političnih krogih, kjer je bil Terracini nadvse spoštovana osebnost, zaradi njegove preteklosti, pa tudi zaradi njegove povojne politične dejavnosti. Predsednik Pertini se je takoj poklonil spominu bivšega soborca in dolgoletnega prijatelja. Na Terracinijev dom so se poda'i tudi tajnik KPI Enrico Berlinguer ter predsednik senata Cossiga in predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti. O liku pokojnika so spregovorili domala vsi italijanski politični voditelji, ki so poudarili še zlasti njegovo prizadevanje za gradnjo in utrditve demokratične ureditve države. Tajnik KPI Berlinguer je ob tem še zlasti poudaril njegovo delo za napredek delavskega razreda, pa seveda tudi njegov prispevek za razvoj komunistične partije ter italijanskega in mednarodnega delavskega gibanja.

Pogreb senatorja Terracinija bo danes dopoldne. Uradna pogrebna svečanost bo ob 10.30 na Trgu Montecitorio v Rimu. Na tej svečanosti bosta spregovorila Giuseppe Saragat in Enrico Berlinguer. Spomin senatorja Terracinija pa so že včeraj počastili v poslanski zbornici; obe veji parlamenta sta namreč odklicali skupno ža'no sejo, na kateri je spregovorila predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti, ki se je seveda med drugim zaustavila tudi pri parlamentarni dejavnosti pokojnika. V poznih popoldanskih urah pa se je v mimohodu pred krsto v veži palače Montecitorio veliko število Rimljanov poslovilo od ugledega po'itika.

Za konec naj povemo še, da je bil sen. Terracini po poklicu odvetnik in je, med drugim, zastopal svoje žrtev na tržaškem procesu zaradi zločincev v Rižarni; tudi ob tej priložnosti je Terracini s svojim govorom dokazal veliko zavzetost za ideale pravice in svobode, pa tudi izredno poznavanje problematike in visoko strokovno pripravljenost.

□ LOS ANGELES — V ameriškem vlemestu je včeraj umrl v 65. letu starosti režiser Robert Aldrich. Aldrich, ki se je rodil leta 1918 v neki znani ameriški družini, je začel filmsko kariero kot pomočnik znanih režiserjev. Specialist v akcijskih filmih je dosegel največ uspeha z deli kot »Vera Cruz«, »Quella sporca dozzina« in »Che fine ha fatto Baby Doll«.

## Tokrat si odgovornost lasti Organizacija za osvoboditev Palestine

# Krvav atentat v središču Jeruzalema

SZ svari evropske države, naj se ne pustijo vplesti v neposredne spopade v Libanonu - KPI zahteva takojšen umik italijanskih vojakov

BEJRUT — Organizacija za osvoboditev Palestine je včeraj v Tripolisu prevzela odgovornost za atentat na izraelski avtobus v Jeruzalemu, v katerem so izgubili življenje štirje civilisti, več kot 40 oseb pa je bilo ranjenih. Palestinska tiskovna agencija Wafa sporoča, da je skupina palestinskih gverilcev podtaknila peklenski stroj v izraelski vojaški avtobus, pri čemer, tako trdi agencija, je bilo ubitih ali ranjenih 40 izraelskih vojakov. Verziji sta si kot vidimo različni, dejstvo pa je, da je do eksplozije prišlo v središču Jeruzalema in da je terjala večje število človeških žrtev.

Istočasno je v Libanonu položaj vse prej kot miren. Tudi včeraj so bili ameriški marinci tarča streliv iz avtomatičnega orožja, ki pa so se prenehali po odločni reakciji ameriških vojakov.

Sovjetska zveza je med tem opozorila evropske države, ki sodelujejo z ZDA v multinacionalni vojaški odpravi v Libanonu, da tvegajo, da ostanejo vpleteni v vojno, kot je bila tista v Viet-

namu. Sovjetska tiskovna agencija TASS omenja ameriški letalski napad na sirske položaje v Libanonu ter se sprašuje ali so Italija, Francija in Velika Britanija pripravljene deliti z Združenimi državami odgovornost za tako nevarno zaostrovanje napetosti in če so pripravljene prevzeti tudi svoje odgovornosti.

S svoje strani pravi sirskega predsednika Asada v svojem pismu voditeljem arabskih držav, da je v teku neposredna agresija Združenih držav proti Libanonu, Siriji in celotni arabski naciji. Sirski predsednik v svojem pismu tudi trdi, da lahko vsak trenutek pride do neposrednega vojaškega napada ZDA na Sirijo.

Italijanski obrambni minister Giovanni Spadolini je imel sinoči krajši pogovor z ameriškim obrambnim tajnikom Weinbergerjem, s katerim je proučil položaj v Libanonu. Pogovor je bil ob robu zasedanja obrambnih ministrov NATO v Bruslju. O svojih pogovorih bo Spadolini poročal na današnjem sestanku kabinetskega sveta, na

katerem bodo obravnavali mednarodna vprašanja, v prvi vrsti položaj na Bližnjem vzhodu ter stanje v EGS po spodletelu atenskem vrhu.

Včeraj jutraj se je sestalo tudi vodstvo KPI, da bi proučilo stanje v Libanonu. Komunistično vodstvo je v svoji resoluciji zahtevalo takojšen umik italijanskih vojakov iz Libanona, saj pomeni vojaška operacija, ki jo je izvedlo ameriško letalstvo proti sirskega položajem v Libanonu še en korak k neposrednemu oboroženemu posegu ZDA v libanonsko krizo. Italijanski komunisti zato odločno obsojajo ameriške vojaške akcije ter poskus, da bi v libanonsko krizo vpletili tudi multinacionalne mirovne sile. KPI med drugim tudi zahteva s strani italijanske vlade politično in diplomatsko pobudo, da bi preprečili stopnjevanje napetosti in da bi konkretno pripomogli k začetku novih pogajanj. Interpelanco s podobno vsebino je vložila tudi skupina komunističnih senatorjev, ki tudi sprašuje vlado, če bo in kdaj obdala ameriške vojaške akcije v Libanonu.

## Podaljšana preiskava o zadevi ENI-Petromin

RIM — Po dveh letih se je včeraj italijanski parlament spet ukvarjal z zadevo ENI - Petromin. Poslanska zbornica in senat sta na skupnem zasedanju razpravljali o zahtevi o podaljšanju preiskave za nadaljnje štiri mesece. Parlament je zahtevo sprejel.

Dejstva so še kar znana: naloga komisije je ugotoviti kam je šlo 17 milijonov dolarjev, ki jih je AGIP plačal kot posredovalnino za dobavo ogromne količine petroleja iz Saudske Arabije Italiji. AGIP je vsoto izplačal družbi »Sophilau«, ki je imela svoj sedež v Panami. Družbo je potem kupila švicarska banka Pictet, nakar se je 17 milijonov dolarjev porazgubilo v več manjših potokov, ki so končali na raznih tekočih računih v švicarskih bankah. Nekatere spremembe v švicarskem pravosodju, ki so stopile v veljavo v začetku le-

tošnjega leta bi utegnile omogočiti komisiji, da ugotovi komu pripadajo tekoči računi, na katerih so končali milijoni AGIP. Treba bo pojasniti tudi, kako je mogoče, da so dokumente o zadevi ENI - Petromin našli v vilji framsonskega velikega mojstra Licia Gelija. Komisija hoče tudi ugotoviti, če je bila posredovalnina res potrebna za podpis pogodbe s Petrominom, ali pa če je šlo le za kritje finančne operacije, katere namen je bil financiranje nekaterih političnih in založniških skupin v Italiji.

□ RIM — Tajnik KD De Mita bo na čelu delegacije svoje stranke drevi odpotoval v Buenos Aires, prvo postajo daljšega potovanja, v okviru katerega bo obiskal poleg Argentine še Čile in Brazilijo.

## Berlinguer obišče Bukarešto Vzhodni Berlin in Beograd



RIM — Tajnik KPI Enrico Berlinguer bo v kratkem obiskal Bukarešto, Vzhodni Berlin in Beograd. To potovanje je zelo pomembno, saj se bo Berlinguer sestal z voditelji treh držav, ki imajo različna stališča o jedrski oborožitvi v Evropi. Vzhodni Nemci so na svojem ozemlju že na-

mestili sovjetske jedrske rakete, Romuni tega niso naredili in se zavzemajo za čim večjo razorožitev, vendar ostajajo člani varšavskega pakta, Jugoslavija pa, kot znano, zagovarja neuvrščeno politiko čim večje razorožitve, prijateljstva in miru.

Berlinguer bo od 9. do 14. decembra v Bukarešti in Vzhodnem Berlinu, od 21. do 23. decembra pa v Beogradu na povabilo predsednika predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije Dragoslava Markovića in predsednika predsedstva Jugoslavije Mike Špiljaka. Kot poročajo iz Rima se bo Berlinguer z jugoslovanskimi voditelji pogovarjal o pobudah, ki bi jih lahko sprožile neuvrščene države, da se prepreči namestitvi evroizstrelkov, da se zaustavi oboroževalna tekma in da se pripomore k premostitvi kriz na Bližnjem vzhodu in v Srednji Ameriki.

## Vse težji odnosi SZ-ZDA



Po prekinitvi pogajanj o evroizstrelkih se tudi ženevski razgovori SZ - ZDA o strateškem jedrskem orožju otežujejo. Včerajšnja seja med sovjetsko delegacijo, ki jo vodi Viktor Karpov (na sliki), in ameriško pod vodstvom Edwarda Rownya je trajala malo več kot uro, kar opazovalci tolmačijo kot slabo znamenje (Telefoto AP)

## Za uresničitev energetskega programa SFRJ

# Italija ponuja sodelovanje

ZAGREB — Italijanski državni odbor za raziskave in razvoj jedrske in alternativnih energij ENEA je priredil včeraj v glavnem mestu Hrvatske dvostransko srečanje na visoki ravni o možnosti sodelovanja Italije in Jugoslavije na področju miroljubne uporabe jedrske energije.

Kot poroča tiskovna agencija ANSA je strokovni simpozij, na katerem so poudarili iverlike možnosti, ki jih nudi Italija, spričo zemljepisne bližine, dobrih političnih odnosov in dosedanjih izkušenj v industrijskem sodelovanju, tudi na energetskega področju, uresničitvi jugoslovanskega

programa za razvoj jedrske energije, po katerem naj bi zgradili do konca stoletja 6 novih central, odprl italijanski veleposlanik Calamia, ki je nakazal tudi možnost finančnega prispevka za tako sodelovanje.

Predsednik ENEL Corbellini pa je poudaril dosedanje sodelovanje električnih podjetij, ki bi se lahko razširilo tudi na jedrsko energijo, pri čemer bi lahko SFRJ izvažala elektriko v Italijo. Italijanska podjetja želijo pridobiti dober del naročil za izvajanje jugoslovanskega energetskega programa, tajnik zvezne komisije za jedrsko energijo inž. Milan Pavičević pa je naglasil, da hoče SFRJ angažirati svojo industrijo in zato želi prenos tehnologije, ne pa uvoz vseh naprav iz tujine, s čimer so zastopniki velikih industrijskih podjetij iz Italije, zatrjuje ANSA, tudi soglašali. Na srečanju so sodelovali najvišji voditelji italijanskih državnih in zasebnih družb Agip, Fiat, Nuovo Pignone, Ansaldo in Terni.

## Zbornik revije Panorama

ROVINJ — V centru za zgodovinske raziskave Unije Italijanov Istre in Reke so včeraj predstavili šesti »Zvezek«, publikacijo, ki jo ta center izdaja. Ta zvezek vsebuje katalog 30-letnega izhajanja revije Panorama, ki jo izdaja časopisno založniško podjetje EDIT na Reki. Knjiga nosi podnaslov »Kazalo letnikov 1952 - 1982« in jo je uredil prof. Antonio Mikulian.

Pomen te nove publikacije je na včerajšnji predstavitvi poudaril ravnatelj centra prof. Giovanni Radossi, spregovoril pa je tudi glavni urednik revije Panorama Ezio Mestrovich, ki je med drugim poudaril, da revija ne obravnava samo problematike italijanske narodnosti v Jugoslaviji, ampak posveča veliko prostora tudi drugim vprašanjem, še zlasti manjšinskim, med temi življenju in delu slovenske manjšine v Italiji. (eo)

## Januarja bodo razpisali natečaj za novo jugoslovansko himno

BEOGRAD — V skupščini Jugoslavije so včeraj naredili prve korake pri izvajanju sklepa predsedstva SFRJ in zveznega zbora skupščine Jugoslavije o novi himni SFRJ. Komisija zveznega zbora skupščine Jugoslavije za pripravo predloga o jugoslovanski himni se je včeraj privikrat sešla, da bi se dogovorila o poslih, ki so potrebni za uvedbo nove himne. V začetku razprave so poudarili, da je treba obdržati visoke zahteve glede kakovosti himne. Zanimanje javnosti je izredno veliko, kar potrjuje tudi dejstvo, da je skupščina Jugoslavije pred razpisom natečaja dobila deset predlogov za glasbo in besedilo nove jugoslovanske himne. Samo v ponedeljek je zvezna konferenca SZDLJ dobila 4 predloge za

novo himno, besedila in note za himno pa dobivajo tudi posamezni člani komisije.

Nova jugoslovanska himna mora, kot so včeraj poudarili, črpati svoj osnovni motiv iz jugoslovanske revolucionarne preteklosti in njenega samopravnega bivanja. Imeti mora slavnosti značaj in sprejemljivo melodijo. Natečaj za novo himno bodo verjetno razpisali januarja prihodnje leto. V žiriji, ki bo ocenjevala himno, bodo po 4 predstavniki zveze skladateljev in zveze književnikov Jugoslavije, kot tudi 5 do 7 predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Natečaj ne bo omejen, torej bo odprt za vse, ki se bodo želeli vključiti. Novost pa, da bodo z natečajem zahtevali celotno himno, torej

glasbo in besedilo in ne tako kot doslej, samo besedilo ali samo glasbo, kar je povzročalo nepremostljive ovire.

V konkurenci je seveda tudi časna himna »Hej Slovani«, kot tudi druge slovesne in med ljudmi sprejete ter uveljavljene pesmi, ki vsebujejo umetniško kakovost za himno.

Na prejšnjih natečajih za državno himno je prišlo 1710 del, zato pričakujejo, da bo tudi tokrat odziv piscev in skladateljev velik.

Komisija zveznega zbora vztraja na popolni javnosti dela in sodelovanju čim večjega števila občanov in pristojnih oseb pri delu, ki bo, kot predvidevajo, trajalo do konca leta 1985. (dd)

## Kninski borci zahtevajo izročitev dveh ustašev

KNIN — Na razširjeni skupščini odbora zveze borcev v občini Knin so razpravljali o položaju, vlogi in nalogah borčevske organizacije pri dolgoročnem izvajanju stabilizacijske politike. Ob tej priložnosti so sicer ugotovili, da je politično vzdušje zadovoljivo, vendar pa je potrebno odločnejše preganjati vse tiste, ki škodujejo družbeni lastnini. Nadalje so borci izrazili nezadovoljstvo zaradi objavljanja nerresnic o jugoslovanski revoluciji. Kritizirali so nove dušebrižnike, ki z izkoriščanjem sedanjih težav s svojimi pamfleti dovajajo vodo na mlin sovražnikov samoupravne in neuvrščene Jugoslavije. Ko so govorili o sovražnem delovanju emigracije, so se začudili, kako morejo ZDA, medvojna zaveznica, še vedno nuditi zavetje takšnim vojnim zločincem kot sta Andrija Artuković in duhovnik Momčilo Djuić. Ustaši so pod vodstvom Artukovića brez kakršnega koli vzroka pobili in zmetali v jame okoli 300 nedolžnih oseb. Izdajalec srbskega naroda pop Djuić pa je ob pomoči svojih klavcev pri cerkvi v kraju Lozarice, ki je na Kosovu nedaleč od Knina, pobil 1.372 krajanov, kasneje pa še 918 Srbov, simpatizerjev NOB. Dokazana je njegova krivda pri umoru stotin žena, otrok in starcev pri Omišu. Pop Djuić je nadalje lovil zavezniške letalce, ki so na povratku iz Nemčije zapuščali poškodovana letala, in jih izročil Nemcem, ki so bili skupni sovražnik. Tudi zaradi teh dejstev borci v Kninu ne morejo razumeti gostoljubja, ki ga ZDA dajejo takšnim vojnim zločincem.



Povzetki in poročila z dvodnevne simpozija v Aosti

## POLOŽAJ EVROPSKIH ETNIČNIH SKUPIN MED VOJNAMA

## Vprašanje evropskih narodov kot politično vprašanje

DARKO BRATINA

V evropski konstelaciji je vprašanje narodov še vedno na dnevnem redu, kljub pomembnim spremembam, tudi v pozitivnem smislu, katerim smo bili priča v zadnjih, recimo, dvajsetih letih. Na kulturnem in tudi družbenogospodarskem področju se je razvilo marsikaj novega, ki je po svoje prav gotovo omogočilo novo osveščanje in je pravzaprav rodilo nove oblike narodne zavesti. Da so »spozabljeni« narodi spet prisotni v javnosti in da se njihovo izražanje vedno bolj širi in terja samobitnost in avtonomijo, enostavno pomeni po eni strani konec kateregakoli zanikanja, po drugi pa neizbežnost političnega reševanja.

Tako postaja vprašanje narodov v Evropi iz dneva v dan vse bolj politično vprašanje, ki bi ga lahko formulirali na sledeči način: kako v obstoječi mreži državnih meja omogočiti pogoje, da bi se narodi v svojih celotah, to je vključno z manjšinami, normalno razvijali. Kot znano, sodobne države, ki slonijo še vedno na buržujskem pojmu nacionalne državnosti, težko omejujejo, če ne zatirajo, drugačnost notranjih narodnih sestavin. Vprašanje zajema seveda tako narodne manjšine, ki imajo za seboj matično državo, kot tudi narodne, ki niso še prišli do lastne državne formulacije.

V tem pogledu je dvodnevni posvet o evropskih manjšinah v soočanju s fašizmom in nacizmom, ki ga je organiziral Istituto storico della Resistenza in Valle D'Aosta, s pregledi in analizami stanja



in gibanj raznih manjšin v obdobju med dvema vojnama, pravzaprav opozarjal na naš danes. Ugotovilo se je, da tudi v najostrejših trenutkih manjšine, ali bolje rečeno zatirani narodi, niso nikoli klonili; z odporiškim gibanjem so dejansko stalno potrjevali nujno po osvoboditvi in s tem istočasno odpirali proces reševanja družbenih vprašanj, ki so bila skoraj povsod v bistvu razrednega značaja.

V tem okviru je poročilo o slovensko-hrvaški manjšini pod fašistično Italijo, ki ga je pripravila Milica Kacin-Wohinz, jasno dokazalo, da pravzaprav naša zgodovinska izkušnja še danes predstavlja neverjetno vzoren primer.

## O namenih in ciljih seminarja v Aosti

MARIJ ČUK

AOSTA — Te dni smo precej poročali o dvodnevne seminarju o evropskih etničnih skupinah med obema vojnama in pod fašizmom oziroma nacizmom. Rekli smo, da je simpozij priredil inštitut za odporništvo v Dolini Aosti pod pokroviteljstvom dežele. Tokrat se bomo dlje zadržali ob uvodnih mislih predsednika omenjenega inštituta Emila Chanouxa, ki so najbrž zelo točno opredelile pomen in namen zasedanja, na katerem sta sodelovala tudi predsednik SLORI Darko Bratina in Milica Kacin-Wohinz z izčrpnim referatom.

Chanoux je dejal, da pregledajoč izredno bogato literaturo o fašizmu in nacizmu, pade takoj v oči dejstvo, da je zelo malo raziskav, ki bi bile izrecno posvečene vlogi manjšin, o katerih pa obstaja pomembna literatura takoj po prvi svetovni vojni. Ta literatura pa je imela seveda pretežno politične in diplomatske intencije.

Zakaj je torej inštitut iz Doline Aoste priredil to mednarodno srečanje na dokaj visoki ravni? Zgodovinski inštitut, ki je veliko svojih energij posvetil preučevanju manjšinskih stvarnosti, je čutil potrebo, da pripomore k boljšemu poznavanju vloge manjšin med obema vojnama, iz česar bi izšli elementi za morebitno zgodovino manjšin pod nacifašizmom.

Zgodovinar je zaradi vsega tega pred pomembno vlogo. Zapolniti mora vrzel, ki je nastala in omejitvi to pomanjkljivost na zgodovinskem področju, da bi teorija in praksa dobili podporo zgodovinske zavesti. Kongres je bil torej prispevek k tej identifikaciji zgodovinske zavesti in to po procesu analize svobodin in svobode in narodnostne pripadnosti, analize odnosa med posameznikom in državo.

Predsednik zgodovinskega inštituta za odporništvo v Dolini Aosti je dejal, da so manjkali na simpoziju predstavniki manjšin iz Sovjetske zveze in drugih zahodnih evropskih držav, ki so tudi plačale visok krvni davek v drugi svetovni vojni. Ni jih bilo moč pritegniti in to predvsem zaradi omejenega časa trajanja simpozija. Po drugi strani pa bi njihov položaj sam po sebi terjal dodaten kongres. Sam seminar pa je bil okrnjen zaradi tega, ker organizatorji niso mogli najti ustreznih referentov, ki bi osvetlili položaj svojih skupin.

## Slovensko-hrvaška manjšina pod fašistično Italijo

MILICA KACIN - WOHLINZ

Milica Kacin-Wohinz je v svojem poročilu obravnavala tisti del slovensko-hrvaškega naroda, ki je po razpadu habsburške monarhije odtrgan od matičnih narodov in priključen italijanski državi, a je danes skoraj v celoti v Jugoslaviji, oziroma v pristojnih republikah Slovenije in Hrvaške. Gre za okrog pol milijona prebivalstva, strnjeno na seljenega — zunaj mest — na ozemlju tedanje Julijske krajine. Zdrži in nekaterih jadranskih otokov. To ozemlje je Italija dobila od antantnih sil z londonskim paktom leta 1915, kot nagrado za sodelovanje v vojni, tako kakor tudi Tridentinsko in Južno Tirolsko. Vendar Slovenci in Hrvati v Italiji niso imeli statusa nacionalnih manjšin, nobena italijansko-jugoslovanska meddržavna pogodba jih ne omenja in jim ne garantira nacionalnih pravic, niti kot reciprociteto za pravice, ki so jih dobili Italijani v Dalmaciji oziroma Jugoslaviji.

Manjšina v Italiji se je morala zadovoljiti z obljubami italijanskih dr-

žavnikov, da bo Italija v skladu s svojimi demokratičnimi tradicijami spoštovala njeno nacionalno individualnost. Vojaški guverner Pettiti di Roreto je že leta 1918 obljubljal več šol, kot so jih imeli v Avstriji, kralj Viktor Emanuel III. v prestolnem govoru varovanje avtonomije in lokalnih običajev, zunanji minister Carlo Sforza svobodo jezika in kulture.

V času vojaške okupacije, 1918-1920, je nacionalna napetost pogojevala vprašanje razmejitev, zato je že okupacijski režim poskušal preoblikovati etnično podobo dežele in postaviti mirovna pogajanja pred izvršeno dejstvo. V to dobo spada začetek agresivne protislovenske politike, in sicer požig slovenskega Narodnega doma poleti 1920, ki so ga izvršili fašisti ob podpori oblasti, tudi z namenom vplivati na mirovna pogajanja.

Fašistična vlada je raznarodovalno politiko uzakonila in jo izvajala sistematično in nasilno. Ta politika je bila pogojena z notranjepolitičnim ciljem: unificiranje države, pa tudi z zunanje-političnimi imperialističnimi tendencami. Cilj je bil: ustvariti ob meji italijansko kompaktno ozemlje.

kot dinamično ost za ekspanzijo na Balkan.

Sistematično raznarodovanje se je začelo že leta 1923 z vrsto ukrepov, med katerimi je najznačilnejša Gentilejeva šolska reforma, ki je v nekaj letih spremenila okrog 400 slovenskih in hrvaških šol v italijanske.

Že do konca leta 1927 je bilo ukinjenih okrog 400 kulturnih, prosvetnih, športnih, mladinskih, socialnih in drugih društev z bibliotekami, se-deži in opremo, ki jih je prevzel dopolnivo. Naslednje leto je bilo ukinjeno tedaj samo še fiktivno politično društvo Edinost in periodični tisk, gospodarskim organizacijam, združenim zvezam pa so bili dodeljeni fašistični upravitelji.

Če je dotlej fašizem opravičeval zatiranje z obtožbo iredentizma in protiitalijanske dejavnosti, se po končani ofenzivi ni zdelo več potrebno prikrivati pravega namena, tem manj, ker so odpadli še zadnji obziri do Jugoslavije in je napad na manjšino spadal v kontekst agresivne protijugoslovanske kampanje. Il Popolo di Trieste je zapisal, da ofenzive proti društvom ni krivo kakšno zarotništvo, ker Slovenci za kaj podobnega niso sposobni, temveč gola potreba po eliminaciji neitalijanskih narodnosti, za katere v fašistični Italiji ni mesta.

Razumljivo je, da se je manjšina upirala procesu asimilacije. Metode odpora so se spreminjale, kakor se je stopnjeval raznarodovalni pritisk. Dokler so obstajala politična društva so legalni predstavniki manjšine delovali na izhodiščih: sprejeti

les minorités  
ethniques  
européennes  
vis-à-vis  
du nazisme et du fascisme

Colloque  
International  
Aoste  
3-4 décembre

dejstvo, da smo v italijanski državi, z lojalnostjo do države in o-blasti, vzpostavili dialog z večinskimi narodom, da se bo narodnost po zakoniti poti ohranila. Tudi fašistični vladi so izrazili lojalnost.

Neučinkovitost legalitarne in lojalistične politike je privedla do ilegalnega odpora vseh plasti zatirane manjšine. Medtem ko se je po razpustu društev vsakdanje nacionalno življenje umaknilo v domove in cerkve, medtem ko so množice skrivaj vzdrževale nacionalno zavest s pesmijo in knjigo, sta se izoblikovali dve novi konceptiji reševanja nacionalnega vprašanja. Komunistična in narodno-revolucionarna, lahko bi rekli tudi iredentistična stranka.

V letih 1926-1930 je policija registrirala 99 terorističnih akcij, poleg požigov tudi oboroženih atentatov na fašistične patrulje in konfidentne slovenske narodnosti. Toda ob bojkotu fašističnega plebiscita 1929 in atentatu na uredništvo Il Popolo 1930 je bila odkrita organizacija v deželi, čemur so sledile smrtni obsodbe Tribunale speciale per la difesa dello Stato in ustrelitev petih narodnih revolucionarjev.

Zaradi šibkih asimilacijskih učinkov se je problem Julijske krajine spet pojavil v začetku vojne, predvsem z vidika usposlobljenosti dežele za odskočno desko predvideni agresiji na Jugoslavijo. Tudi nemška stališča glede Sudetov in izseljevanje nemškega prebivalstva iz Južne Tirolske so vplivali na nove koncepte raznarodovanja manjšine v Julijski krajini.

V tridesetih letih je v Julijski krajini predstavljalo odločilno determinanto antifašizma povezovanje razrednega gibanja z nacionalnim, to je isto povezovanje, ki je med drugo vojno pripeljalo do zmage nad nacifašizmom. Boj zatirane nacionalne manjšine je Komunistična partija Italije upravičeno ocenjevala kot revolucionarni boj, ki bo prejel kot kjerkoli v Italiji privedel do akutne revolucionarne situacije in do partizanske gverile, kar mora italijanski proletarijat izkoristiti. Glede nacionalnega vprašanja zatiranja manjšine se je KPI dogovarjala s KPJ in leta 1943 so tri komunistične partije — Italije, Jugoslavije in Avstrije — v skupni deklaraciji eksplicitno formulirale rešitev slovenskega nacionalnega vprašanja.

Slovenecem, ki jim je razcepljenim na štiri države grozil nacionalni propad, je deklaracija priznala pravico do zedinjenja, proletarijat vladajočih narodov pa je zadalžila, da se aktivno bori za tak cilj.

## OPEL Servis - Serri Tullio &amp; C. S.n.c.

Originalni nadomestni deli  
Vsa dela opravimo v teku dneva, jamčimo brezplačni servis s kuponom 1000 km  
Takojsnja dobava novih avtomobilov po izvoznih cenah

BATERIJE OPEL — RADIO — PRITIKLINE OPEL

Ob sobotah popoldne zaprto — Prodaja nadomestnih delov — Delavnica

Izložba: Ul. Brunner 14 - Tel. 040/790-232  
Servis: Ul. Ginnastica 56 - Tel. 040/726-241 - 724-211



**JADRANSKI KOLEDAR 1984 S KNJIŽNO ZBIRKO**

**Cena zbirke 23.000 lir**

Vse izdaje v letošnjem paketu

Jadranskega koledarja imajo v prosti prodaji vrednost 56.500 lir



# Transadria: povezovanje luk severnega Jadrana važna etapa v sodelovanju med Italijo in SFRJ

Na sedežu trgovinske zbornice so včeraj predstavili 4. mednarodno razstavo in konferenco o severno-jadranskih poteh «Transadria», ki bo od 8. do 12. maja prihodnjega leta na Reki; razstavo organizirajo gospodarska zbornica z Reke, reška občinska skupščina, permanentni italijansko-jugoslovanski odbor za prireditve razstave, Rast-YU z Reke ter tržaška velesejemska ustanova; konferenco pa bo priredila fakulteta za pomorstvo in prevoze z Reke.

Predvsem gre podčrtati, da gre za važno pobudo sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo tudi na tej ravni: italijanska in jugoslovanska pristanišča severnega Jadrana namreč povezuje nujnost hitrega in vzporednega nastopanja v odnosih do mednarodnih pomorskih družb, da bi se na tak način preprečila nevarnost postopnega upadanja važnosti tega predela Jadranskega morja. Tako je uvodoma med drugim podčrtal predsednik tržaške trgovinske zbornice evropski poslanec Marcello Modiano, ki je v svojem nagovoru v glavnih oblikih razčlenil to vprašanje. Take pobude kot je Transadria so dobrodošle, ker omogočajo, da se okrog istih miz zberejo odgovorni pristaniških ustanov in podjetij, katerih dejavnost se odvija vzporedno z delom v lukah in da individualizirajo skupne interese in smernice, ki jih je treba zagovarjati na primernih sedežih, je še dodal Modiano, s koristno

podporo in koordiniranjem trgovinskih zbornic.

O pobudi je podrobneje spregovoril predsednik organizacijskega odbora Josip Stefan, ki je obenem predsednik reške mestne skupščine in glavni direktor reške pristaniške ustanove. Po tem ko je na kratko orisal, kako je sploh do nje prišlo in podčrtal uspeh prejšnjih treh prireditev, je Stefan govoril o ciljih pobude: pristanišča severnega Jadrana, Reka, Koper, Trst in Benetke, ki so se razvila na ozemlju, kjer je morje prodrlo globoko v kopni del evropske zemlje, omogočajo najboljši pristop srednjeevropskih dežel k morju. To je idealna promet-

na smer, ki povezuje srednjo Evropo z ozemlji vzhodnega Sredozemlja, severne Afrike, Severne in Južne Amerike ter preko Sueškega prekopa s srednjim in daljnjim Vzhodom ter Avstralijo.

Transadria je torej najboljša možnost za udeležence v transportu (od pristaniških podjetij do špediterjev in pomorskih agencij), da prikažejo svoje dosežke in zmožnosti ter da izmenjajo svoje izkušnje. Važna je za proizvajalce prometnih sredstev in opreme, da pokažejo najnovejše rezultate razvoja tehničnih sredstev v transportu ter za uvoznike in izvoznike ter ostale koristnike transportnih uslug, da

se čim bolj spoznajo s prednostmi severno-jadranske prometne smeri.

V okviru te prireditve na Reki, kjer je največja jugoslovanska luka, bo tudi posvetovanje na temo «Razvoj severno-jadranskih pristanišč in njihova vloga v mednarodnih transportnih poteh». Na konferenci se bodo zbrali vrhunski strokovnjaki iz sodelujočih dežel. Predsednik organizacijskega odbora je vsekakor ob koncu poudaril, da je Reka ponosna, da ji je bila zapužana organizacija te prireditve.

Spregovoril je tudi predsednik tržaške velesejemske ustanove Toresella, ki je med drugim podčrtal, da je Transadria pomembna etapa v sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo; opozoril je tudi na važnost takih tvornih odnosov med velesejemskima ustanovama — gre za prvi primer v Evropi, je dejal — dveh držav z različnima gospodarskima in socialnima ureditvama.

V odgovorih na vprašanja sta na kratko spregovorila še predsednik tržaške luke Zanetti, ki je pohvalil pobudo in izrazil prepričanje, da bosta z njo gospodarstvu obeh dežel dobili novega zagona in da bo ovrednotena tudi vloga severnega Jadrana, ter prof. Marolt z reške fakultete za pomorstvo in prevoze, ki pa je poudaril, da je v sedanjem položaju nujnost povezovanja luk severnega Jadrana še posebno važna, saj je treba odgovoriti na izziv pristanišč severne Evrope.

## Seja IO SKGZ

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je na ponedeljkovi seji v Trstu sklical sejo glavnega odbora Zveze v Gorici v ponedeljek, 19. decembra. Glavni odbor bo razpravljal predvsem o naporih za uveljavitev pravic slovenske narodnostne skupnosti in o postopku za doseg globalnega zaščitnega zakona. O teh problemih bo imel uvodno poročilo predsednik odbora za mladino Boris Siega. Glavni odbor bo razpravljal o predlogih in izvolil novi izvršni odbor.

Ta vprašanja so bila v ospredju tudi ponedeljkove seje izvršnega odbora, ki je tako obravnaval zadnje vesti, da bo vlada predložila svoj zakonski predlog o globalni zaščiti. Odbor je menil, da tak sklep vlade lahko pomeni korak naprej, v kolikor seveda ne bi prišlo do novih zavlačevanj in da je treba doseči tak osnutek vladnega zakona, ki bo zagotovil ustrezno raven zaštite. Vsekakor pa je treba ohraniti možnost nadaljnje razprave in usklajevanja raznih predlogov v parlamentu. Odbor je ostro obsodil zadnje šovinistične in fašistične napade in še zlasti mazačenje slovenske šole s fašističnimi provokatorskimi in žaljivimi napisi in izrekli dijakom in profesorjem polno solidarnost.

Govor je bil tudi o enotnih nastopih in enotni slovenski delegaciji in njeni večji učinkovitosti. Končno je odbor bil obveščen o plodnih razgovorih delegacije SKGZ, ki je v teh dneh v Sarajevu obiskala republiško vodstvo SZDL Bosne in Hercegovine.

● Tržaški pokrajinski svet se bo spet sestal v ponedeljek, 12. decembra, ob 18.30.

## Turello sprejel predstavnika čilske demokratične opozicije

Predsednik deželne sveta Turello je včeraj jutraj sprejel predstavnika združenja «Demokratični Čile» Homera Julia in Antonia Leala, ki so ju spremljali tržaški voditelji organizacije «Italija - Čile». Južnoameriška gosta sta predsednika Turella seznanila s težkim gospodarskim in političnim položajem v Čilu ter z uspehi enotnega opozicijskega boja proti Pinochetovi strahovladi. V tem okviru sta vidna zastopnika čilske opozicije najavila, da bo prihodnjo pomlad v Trstu na sporedu mednarodna konferenca na temo «Kultura izgnanstva».

Turello je s svoje strani naglasil, da deželna skupščina pozorno sledi poteku dogodkov v Čilu ter izrazil tamkajšnjim demokratom vso solidarnost. Delegacijo čilskih demokratov je nato sprejel tudi tržaški župan Richetti.

Vesela vest za starše tržaških otrok

## Šolska refekcija: za september bodo plačali polovični znesek

Konec novembra so se predstavniki medrazrednih svetov tržaških občinskih vrtcev sestali z odbornikom za šolstvo Vattovanjem in z njim obravnavali razne probleme, ki tarejo občinske otroške vrtce, posebno pa problem mesečnega zneska, ki ga morajo plačevati starši za šolsko refekcijo.

Z letošnjim šolskim letom se je ta znesek povišal, in sicer od prejšnjih 25.000 lir na 40.000 lir. O tem je bil govor na prvi seji medrazrednega sveta, ki je bila v vseh tržaških občinskih vrtcih v prvi polovici oktobra. Na seji so se predstavniki staršev in učnega osebja domenili, da pošljejo odborniku za šolstvo pismo z navedenimi zahtevami glede plačila mesečnega zneska in urnika ter s prošnjo za sprejem.

Po enem mesecu je prišlo do srečanja z odbornikom Vattovanjem. Prvi konkretni rezultat srečanja je bila privolitev odbornika, da se za mesec september, ko se je šolska refekcija začela šele v drugi polovici meseca, plača polovični znesek. Kar se tiče zahteve, da se skriči mesečni znesek v času, ko je vrtce zaprt zaradi počitnic (npr. ob božičnih ali velikonočnih praznikih) je odbornik odgovoril, da to ni mogoče, ker se prispevek plačuje mesečno in zato odpade decembra le 8 dni in januarja 6 dni pouka. Govorili so tudi o odsotnostih otrok, za katere morajo starši, kljub njihovem daljšem izostanku (na primer zaradi bolezni) plačati celotni znesek. Vattovani je zagotovil, da se bo o tem govorilo na prvi seji občinskega odbora. Poudaril je, da je mnenje večine zmanjšanje mesečnega zneska za otroke, ki so odsotni več kot teden dni. Če bo večina v odboru to sprejela, bo začel sklep veljati že z mesecem januarjem 1984.

Na srečanju je bil govor tudi o urniku občinskih vrtcev. Mnogi starši so zahtevali, da se začne vrtce zjutraj ob 7.30 in zaključijo ob 16. uri. Ta urnik je sedaj v veljavi v vseh občinskih vrtcih in bo veljal do konca letošnjega šolskega leta. Kar se tiče prihodnjega šolskega leta bo občinska uprava izvedla anketo med starši, ki imajo otroke v mestnih občinskih vrtcih, da preveri realno stanje in njihove potrebe. Odbornik je glede tega problema zagotovil, da bo osebno proučil problem in poskusil dobiti najugodnejšo rešitev. (MP)

Tradicionalno «romanje» po naših vrtcih, šolah in društvi

## Miklavž obdaril naše malčke

Prijatelj otrok, sveti Miklavž, je imel včeraj res naporen dan. Že v ponedeljek je obiskal številne naše šole in društva, včeraj pa je prepotoval domala vse naše otroške vrtce in se srečal z velikim številom naših najmlajših. Otroci so se njegovega prihoda seveda veselili; le nekatere je

prestrašila do joka njegova bela brada, strah pa je izginil, komaj so prešli tradicionalno darilo — knjigo, sladice, igračko — ki jim ga je Miklavž prinesel po predhodnem «posvetovanju» s starši.

V mestu so priredili miklavževanja po vrtcih in šolah. V Rojanu je obiskal

Miklavž otroke v ponedeljek v Marijinem domu, pri Sv. Ivanu so se na šoli srečali z njim le otroci prvega razreda. Prav tako je obiskal prvi razred na Katinari. Na šoli Širok so se udeležili miklavževanja vsi razredi, ki so z nekaterimi prizorčki razveselili malčke iz otroških vrtcev v Ul. Conti in Dijaškega doma. Ta dva otroška vrtca se že nekaj let udeležujeta miklavževanja na šoli v Ul. Donadoni. Na šoli v Šklednju so praznovali Miklavža po razredih, prijatelj otrok pa je seveda obiskal tudi tamkajšnji otroški vrtce. Pri Sv. Jakobu je obiskal Miklavž otroški vrtce in prvi razred osnovne šole (naša slika je bila posneta prav na tem miklavževanju).

V Miljah so pripravili Miklavžu pravi praznik. Malčki otroškega vrtca so prinesli za to priložnost v vrtce sladice, potem ko so se posladkali pa so sledili predvajanju risank. Popoldne so se zbrali skupaj z osnovnošolci na skupnem miklavževanju, na katerem ni manjkalo petja, recitacij in seveda daril.

V trebenskem otroškem vrtcu je bilo letos miklavževanje brez «hudičkov», saj so imeli zadnja leta z njim «slabe izkušnje». Otroci so lahko tako v vselem vzdružju zapeli pesem o Miklavžu in odgovarjali na njegova vprašanja. Miklavž jim je prinesel vrsto skupnih igrac, ki jih občina dodeljuje vsako leto ob tem času vrtcu, in slaščice.

V dolinskem vrtcu je Miklavž nagoval v ponedeljek otroke kar v domačem narečju. Tudi tu so otroci pozdravili Miklavža s pesmijo. V Borštu sta imela vrtce in osnovna šola miklavževanje v dvorani pri sestrah, kjer so se otroci izkazali tudi z igrice.

V zgonski občini so pripravili miklavževanje v ponedeljek popoldne v šoli v Saležu. Poleg prvega in drugega razreda osnovne šole so se ga udeležili tudi malčki otroških vrtcev iz Gabrovca in Zgonika. Otroci so na prireditvi, ki jo je pripravilo KD Rdeča zvezda, zapeli in tudi postavili Miklavžu vrsto ugank: tudi zanje pa je prijatelj otrok prinesel, vedno po «naročilu» staršev, ki so se tudi letos ob miklavževanju hvalevredno angažirali, vrsto lepih daril.

V ponedeljek popoldne so priredili miklavževanja tudi pri Sv. Ivanu in v Nabrežini. Pri Sv. Ivanu sta dali pobudo za prireditev KD Slavko Škamperle in KD Union. V društvenih prostorih na stadionu 1. maj je Miklavž bogato obdaril malčke, lepo presenečenje pa so vsem prisotnim pripravili otroci KD Jože Rapotec iz Prebenega, ki so uprizorili glasbeno igrice «Vrtnica brez trnov». V Nabrežini je že v nedeljo na pobudo domačega SKD Igo Gruden delovala Miklavževa agencija. Miklavž je v ponedeljek popoldne razveselil otroke in jim izročil darila.

● V ponedeljek, 12. decembra, se bo sestal rajonski svet za Sv. Ano, Naselje sv. Sergija in Kolonkovec, ki ima na dnevnem redu vrsto vprašanj u pravnega značaja.

## Clarici obsodil mazaško akcijo

Ob sklepu ponedeljkove seje pokrajinskega sveta, na kateri so z glasovi KD, KPI, PSI, PSDI, SSK, in PRI izglasovali resolucijo o problemih tržaškega gospodarstva, je predsednik Clarici v imenu odbora obsodil fašistično mazaško akcijo na nekaterih tržaških slovenskih šolah. Obsodbi se je v imenu KPI pridružil načelnik svetovalske skupine Martone, ki je pozval predsednika Claricija naj v tem okviru takoj poseže pri vladnem komisariju.

Pokrajinski svet bi moral na isti seji tudi razpravljati o resoluciji odborika Čoka (PSI) o nedavnih zasledbah šol «proti dvojezičnosti», zaradi nekaterih drugih nujnih sklepov, pa so načelniki skupin to debato odložili na prihodnjo sejo.

## Tiskovna konferenca o Zanussiju

Svetovalska skupina KPI v deželni svet je včeraj jutraj na tiskovni konferenci v tržaškem časnikarskem krožku pojasnila svoja stališča glede zaskrbujočega položaja v obratih grupe Zanussi. Deželni tajnik Rossetti je tako napovedal nekatere pobude, ki jih partija misli izpeljati ra tem področju, med katere gre vsekakor omeniti deželni zakonski osnutek, ki namenja deželni vladi aktivnejšo vlogo pri vodenju pogajanj s sindikati in z delodajalci.

Silovita burja pustila za sabo vidne posledice

## Škoda pri Piščancih in na Kolonkovcu

Burja, ki je konec tedna, razsajala v mestu in v okolici je povzročila veliko gmočno škodo, ki so jo pristojni organi komaj sedaj začeli ocenjevati. Siloviti sunki so najbolj prizadeli kmetijske dejavnosti, zlasti pa vrtnarstvo.

Precej škode je burja povzročila na Kolonkovcu, kjer je v noči med soboto in nedeljo odkrila ter razbila več toplih gred. Vrtnarju Josipu Stopperju je tako vremenska ujma popolnoma opustošila večjo toplo gredo, čeprav

je njen lastnik skoraj vso noč skušal preprečiti najhujše. Škode je približno za osem milijonov lir.

Slabo vreme je pustilo za sabo vidne posledice tudi pri Piščancih, kjer je burja popolnoma izrula tri velikanske hraste, stare približno dvesto let, ki so bili v ponos domačinov. Cesta «Na ruobe», ki povezuje Piščance z Lajnarjem, je tako od nedelje zjutraj zaprta za avtomobilski promet in domačini upajo, da bodo čimprej stekla popravilvena dela.

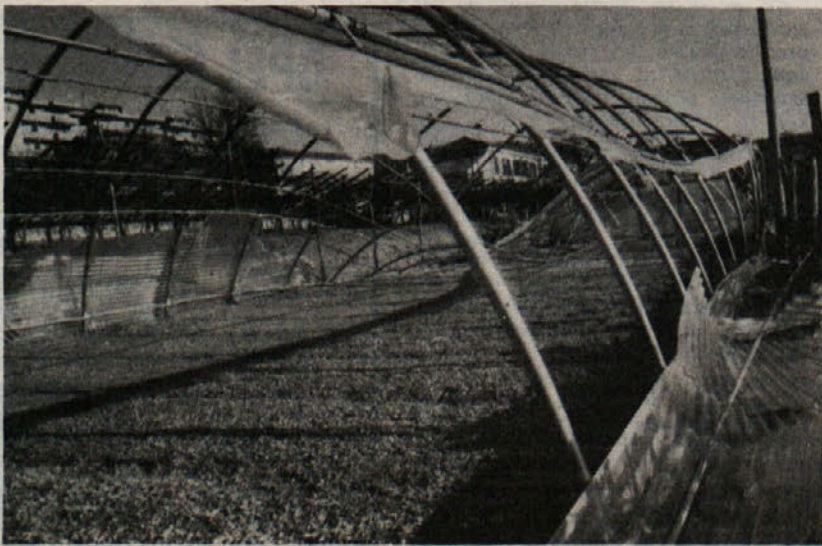
Načelnik svetovalske skupine PSI v deželni svet Gianfranco Carbone pa je medtem včeraj v zvezi z veliko škodo, ki jo je konec tedna povzročila silovita burja v mestu in okolici, naslovil na deželno vladno posebno interpelacijo. V njej Carbone zahteva, naj dežela skuša čimprej oceniti materialno škodo, ki so jo povzročili sunki in naj v ta namen poskrbi za določeno finančno vsoto, ki bi jo namenili najbolj prizadetim.

Na sliki: poškodovana topla greda Josipa Stopperja na Kolonkovcu.

## Danes seja deželne sveta

Deželni svet F-JK se bo ponovno sestal danes dopoldne. Poleg odgovorov na vprašanja in interpelacije bo na dnevnem redu tudi razprava o zakonskem osnutku, s katerim se refinansirajo deželni posegi za odpravo posledic, ki so jih povzročile vremenske ujme; zakonski osnutek predvideva posege v korist zgornje Karnije, ki jo je v začetku septembra prizadelo hudo neurje in v korist področja okrog Manzana, kjer je neurje divjalo v mesecu oktobru.

V ponedeljek pa se bo v prvi svetovalski komisiji začela in se po dveh dneh zaključila razprava o deželni proračunu in obračunu ter o deželni razvojnem načrtu.





## Ob razpravi o odnosih med Italijani in Slovenci Ni vedno dovolj dobra volja

Organizaciji italijanskih demokratičnih šolnikov CIDI in MCE sta v ponedeljek priredila na sedežu tržaškega ACLI srečanje na temo «Demokratični šolniki in vprašanje odnosov med Italijani in Slovenci». Predlogi za didaktične posege v šoli. Povod za sestanek je bila akcija italijanskih študentov proti dvojezičnosti.

### Srečanje slovenskih in italijanskih šolnikov

Koordinacijski odbor med italijanskimi in slovenskimi šolniki v deželi Furlaniji - Julijski krajini vabi vse šolnike na srečanje, ki bo v ponedeljek, 12. t.m., ob 17. uri v dvorani ENA IP v Istrski ulici 57 za določitev programa kulturne izmenjave in izmenjave didaktičnih izkušenj med šolniki slovenskih in italijanskih šol v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Na srečanje so vabljeni tudi dijaki višjih srednjih šol.

Predsednica CIDI Nivia Fonda Lauri je v uvodu precejšnjemu številu zbranih šolnikov obrazložila namen sestanka. Ugotovila je, da gre za osnovno kulturno vprašanje in da je nevednost dijakov tista, ki v večini primerov omogoči fašističnim in desničarskim silam, da angažirajo mlade v nacionalističnih kampanjah, ki prav gotovo niso v čast našemu mestu in italijanski večini. Prav zato, je poudarila, je potrebno, da se dijak osvesti o zgodovini Trsta, o Slovincih in o problemih sožitja. Pri tiskih, da se to prične delati tudi po šolah, je treba izvajati v za to primernih telesih, kot so zavodski sveti, profesorske zbornice, okraji. Skratka, sensibilizirati je treba starše in predvsem profesorje in jim nuditi potrebne informacije in sredstva, da bodo lahko ponesli med dijak probleme, o katerih so mladi večkrat popolnoma nepoučeni.

Po uvodnih besedah se je razvila široka razprava o tem, kaj se lahko napravi. Največ prispevkov pa je bilo namenjenih analizi vzrokov, zaradi katerih prihaja v Trstu do nacionalističnih izbruhov, hkrati pa je marsikdo s tem v zvezi povedal svoje izkušnje in težave. Veliko bi lahko tu našli, saj je bilo izrečenih na zelo pozitivnem in pomembnem sestanku veliko misli. Verjetno pa je

sestanku le botroval nek občutek ne-moči, ali bolje, zmede pred velikim vprašanjem. Kajti sestanek se je kmalu sprevrgel v tudi zanimivo razpravljanje, kjer pa je število idej, analiz, občutkov preglasilo nujno, da je potrebno pričeti z učinkovito in trajnejšo akcijo.

Dobro je namreč, da se demokratični šolniki zberejo, dobro je, da med sabo razčistijo določene pojme, saj ne moreš dajati informacije dijakom, če tebi ni jasno, o čemer želiš informirati. Slabo pa je, če italijanski intelektualci, ki bi radi presegli neko stanje, ki jih nacionalistični izbruhi, še posebno, ko prevzamejo mlade, tudi intimno bolijo, ne znajo najti pravih in dovolj glasnih poti do konkretne in učinkovite akcije. Morda je naša kritika preostra, spominjamo pa se podobnih sestankov ob prejšnjem zasedanju italijanskih šol proti dvojezičnosti. Iz takratne dobre volje je malo kaj zrastle...

### Obvestilo SDGZ

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvešča svoje člane, da bodo uradi podružnice v Nabrežini redno odprti v petek, 9. decembra, ker je jutri prazničen dan.

## Razstava o delavskem gibanju



V foyerju Doma Alberta Sirka v Križu so v soboto zvečer odprli dokumentarno in fotografsko razstavo o zgodovini in razvoju delavskega gibanja na Tržaškem. Razstavo je pripravil zgodovinski odsek deželne vodstva CGIL, odborniki KD Vesna pa so jo posvetili spominu prerano umrlega sindikalista in političnega delavca Patricija Košute.

Na posebno pozornost občinstva so naletele zlasti prvi razstavljene fotografije o gradnji velikega vodovoda pri Brojnici pod Križem leta 1903 ter res čudovita skupinska slika kamnarjev s kamnoloma bratov Čaharija v Nabrežini, ki je bila posneta v začetku tega stoletja. Ta in drugi material pa bo spet razstavljen v Križu na proslavi o stoletnici ustanovitve sindikata gradbenih delavcev, ki bo na sporedu v nedeljo, 17. decembra, v Ljudskem domu. Osrednja prireditelj v tem sklopu, na kateri bo sodeloval tudi TPPZ «PINKO TOMAŽIČ», pa bo dan kasneje v tržaškem Avditoriju.

Na odprtju kriške razstave, ki bo odprta do sobote, sta spregovorila slovenski sindikalist CGIL Igor Tuta in sen. Paolo Sema.

## Učenci 5. razreda šole Bevk odkrivali bančne skrivnosti



Učenci 5. razreda openske osnovne šole France Bevk so včeraj dopoldne obiskali Hranilnico in posojilnico na Opčinah. Med ogledom sta jim predsednik Hranilnice Pavel Milič in poddirektor Klavdij Braini orisala vlogo in pomen banke v današnjem času in predvsem v našem okolju, učenci, ki jih je spremljala učiteljica Draga Lupinc, pa so se seznanili z delom v bančnem zavodu in z aparaturami v banki. Na srečanju je bil podčrtan pomen podobnih pobud, s katerimi se že v obveznošolski dobi lahko učenci konkretno spoznajo s svetom, ki jih obdaja in okoljem, ki bo lahko postalo v bodočnosti njihovo delovno mesto. Po ogledu sta povabila predsednik in podravatelj openske učence k zakuski, kjer so se ob slaščicah in osvežitlih pijačah postrojili, da jih je naš fotograf lahko ujel v fotografsko kamero.

## Sestanek na občini o skupnem pašniku na jusarskem zemljišču pri Bazovici

Pašniška zadruga s Proseka si že dolgo prizadeva, da bi uredila svoje pobudo: ureditev skupnega pašnika, ki bi služil vsem živinorejcem iz Bazovice. Pobuda pa ni lahko uresničljiva, saj je zadruga doslej naletela na številne težave in zapreke.

V okviru prizadevanj za premostitev teh ovir je bil včeraj na sedežu tržaške občinske uprave sestanek med odbornikom Jagodič in našim okolju, učenci, ki jih je spremljala učiteljica Draga Lupinc, pa so se seznanili z delom v bančnem zavodu in z aparaturami v banki. Na srečanju je bil podčrtan pomen podobnih pobud, s katerimi se že v obveznošolski dobi lahko učenci konkretno spoznajo s svetom, ki jih obdaja in okoljem, ki bo lahko postalo v bodočnosti njihovo delovno mesto. Po ogledu sta povabila predsednik in podravatelj openske učence k zakuski, kjer so se ob slaščicah in osvežitlih pijačah postrojili, da jih je naš fotograf lahko ujel v fotografsko kamero.

zemljišče, odprta številnim problemom; zadruga ni lastnica teh zemljišč, zaradi česar je z jurističnega vidika nejasno, kako bi lahko prišla do finančnih sredstev za ureditev omenjenega pašnika.

Obrnila se je na deželno ustanovo za razvoj kmetijstva (ERSA), kjer je zaprosila za pomoč, poleg tega se je obrnila tudi na občinsko upravo. V tem okviru je torej prišlo do včerajšnjega sestanka.

Direktor ustanove ERSa pa je na sestanku podrobneje obrazložil kate-ri so problemi, ki jih je treba rešiti: predvsem gre za urbanistične norme deželnega zakona o rezervatih, samega deželnega urbanističnega načrta ter regulacijskega načrta tržaške občine; zadruga namerava namreč v okviru pašnika zgraditi hlev, ki bi odgovarjal njenim potrebam. Ji bo to omogočeno? Sicer pa obstajajo tudi nekatera vprašanja glede same ureditve pašnika. Jasno je, da mora ta vprašanja rešiti občinska uprava in eventualno tudi dežela.

Glede vseh teh ovir sta predstavnik KZ podčrtala, kako je ta primer pravi paradoks: vse kaže, da prav take pobude, ki skrbijo za ohranitev okolja in narave, poleg tega pa zara-

di gospodarske važnosti tudi za človeka, zavirajo tisti zakoni, katerih namen je prav valorizacija okolja.

Odbornik Jagodič je do problema pokazal razumevanje in pripravljenost zavzeti se za njegovo rešitev. Dejal je, da bo problem na osnovi iz-črpe študije prenesel v občinski odbor, ki naj bi se o tem izrekel, potem pa bi občinska uprava lahko sledila celotni zadevi.

Dodati je še treba, da bo v prihodnjih dneh sklican sestanek pri komisariju za jusarske zadeve Zanetti, da bi se vprašanje rešilo tudi z juristične plati.

### Z vespo trčil v avtobus

V bližini Milj se je včeraj popoldne pripetila prometna nesreča, v kateri je bil ranjen 26-letni Maurizio Fusar, doma iz Ul. Biasoletto. Mladenec se je z vespo po Ul. Flavija di Stramare peljal proti Miljam, ko je verjetno zaradi trenutka nepazljivosti trčil v zadnji del avtobusa ACT št. 47, ki se je pravkar ustavil na postajališču. Fusar se je v nesreči udaril v obraz in si zlomil levo roko. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek, kjer se bo zdravil približno mesec dni.

## Tržaški občinski odbor obsodil fašistične mazaške akcije

Na ponedeljkovi seji tržaškega občinskega odbora je odbornik Jagodič obvestil kolege, da so bili zidovi šole «Ziga Zoisa» pri Sv. Ivanu pomazani z izrazi nestrpnosti do slovenske skupnosti. Odbor je ob tej priložnosti soglasno izrazil — kot je rečeno v tiskovnem poročilu — najbolj odločno obsodbo vsakršnega izraza nasilja, ki bi, izkoriščajoč dezinformacije, skušal ustvariti ozračje nasilja v tržaški stvarnosti.

Odbor — se nadaljuje poročilo — je tudi potrdil obvezo, ki je izšla iz sobotnega zasedanja odbora za zaščito vrednot odpornosti in demokratičnih ustanov, za akcijo publiciziranja načel, ki naj v okviru demokratične republiške ustave urejujejo odnose s slovensko manjšino, ki živi in dela v teh krajih.

Tiskovno poročilo na koncu še ponavlja načelo, ki je bilo izraženo že v programskih izjavah in po katerem je važen in nujen zaščitni zakon za slovensko manjšino, ki naj na ravni bistvene enakosti spoštuje in koordinira pravice vseh komponent tržaškega prebivalstva in naj zajamči ohranitev enega dela kulture teh krajev.

● Predsednik deželnega sveta Turello je včeraj sprejel na ločenih predstavitev obiskih komandanta divizije «Mantova» gen. Malorgia in novega poveljnika tržaškega pristaniškega poveljstva Savellija.

### NA POBUDO DRUŠTVA SLOVENSKEKIH EKONOMISTOV

### Prof. Bajt o gospodarskem razvoju v SFRJ

Društvo slovenskih ekonomistov priredi drevi v Gregorčičevi dvorani v Trstu zanimivo predavanje prof. Aleksandra Bajta o aktualnih vprašanjih gospodarskega razvoja v Jugoslaviji. Prof. Bajt je zelo poznan ekonomist, ki zagovarja predvsem ekonomske zakonitosti tržišča. V Ljubljani vodi ekonomski inštitut pravne fakultete, ki redno izdaja ekonomska predvidevanja in ocene. Poleg tega je član jugoslovanske zvezne komisije za izvedbo gospodarske stabilizacije.

Poleg omenjene pobude ima Društvo ekonomistov v programu predavanja prof. Vladimira Nanuta, podpredsednika finančne družbe Friulia, ki bo govoril o položaju in perspektivah gospodarstva v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Predavanje bo prihodnji petek, 16. t.m., v Kulturnem domu v Gorici.

### V Trebčah razstava keramik in tapiserije

Kulturno društvo Primorec bo v petek, 9. decembra, odprlo v Ljudskem domu v Trebčah razstavo izdelkov dveh tržaških umetnic, ki se ukvarjata z obrtniškim oblikovanjem.

Gabrijela Ozbič, ki je že večkrat razstavljala svoje keramike tako na skupinskih kot na samostojnih razstavah, bo v Trebčah predstavila širši izbor svojih izdelkov.

Magda Starec - Tavčar je doslej sodelovala samo na skupinskih razstavah. Tako bo na razstavi v Trebčah prvič izobesila večji izbor svojih tapiserij, predvsem najnovejših.

Na odprtju razstave se bo prvič predstavil občinstvu mlajši mladinski pevski zbor kulturnih društev Lipa, Primorec in Slovan pod vodstvom Nidie Sivitz.

Razstava bo odprta še v soboto, 10. decembra, od 16. do 20. ure in v nedeljo, 11. decembra, od 10. do 13. ure.

V soboto zjutraj si bodo razstavo ogledali učenci osnovne šole «PINKO TOMAŽIČ». Ozbičeva in Tavčarjeva bosta otrokom prikazali vsaka svoje delo, priprave, ki jih uporabljata pri oblikovanju izdelkov, ter tehnike izdelovanja keramik in tapiserij. (mp)

### V petek novo predavanje o Marxovi misli

V okviru ciklusa predavanj ob stoletnici Marxove smrti bo v petek, 9.embra, ob 20. uri v prosvetnem domu Tabor na Opčinah predaval zgodovinar Boris Gombač o razvoju marksistične misli na Tržaškem. Knjižnica PINKO TOMAŽIČ in tovariši slovenskega kulturnega društva Tabor želi na ta način tudi zamejsko javnost opozoriti na to pomembno stoletnico, ki je prilika za razmislek o javnosti in pomenu Marxove misli v sodobnih družbeno-političnih in gospodarskih razmerah pri nas in v svetu.

## ORJAŠKA AVTOCISTERNA OBTIČALA SREDI RICMANJ

Lepo število Ricmanjcev se je prejšnjo noč odpovedalo spanju: nekateri iz strahu pred posledicami, drugi pa iz radovednosti. Zgodilo se je namreč, da je dolga grška avtocisterna, ki je prevažala več kot 20 tisoč litrov acetona, obtičala v ostrem ovinku pod Babno hišo, ne da bi mogla nazaj ali naprej. Kot so nam povedali gasilci, je šofer v ponedeljek pozno zvečer, ura je bila ena čez polnoč, hotel peljati iz industrijske cone proti Pesku, a je verjetno pri Ključu zgrešil pot, tako da je najprej obrnil proti Dolini, nato pa še enkrat na desno — proti ozki in hudi strmini, ki vodi skozi Ricmanje.

Orjaško vozilo se je počasi pomikalo navzdol, a ko je prišlo do ovinka, ni bilo dovolj prostora (tudi zaradi popravilnih del na bližnjem poslopju), da bi zvozilo med hišama, ne da bi ju poškodovalo ali pa da bi se poškodoval rezervoar in iz njega iztekla tekočina. To bi lahko bilo zelo nevarno, saj se aceton v stiku z zrakom spremeni v vnetljivo in eksplozivno zmes. Iz hude zagate so šoferja in vaščane rešili gasilci. Prikolico s cisterno so počasi povlekli nazaj tliko, da je šofer lahko na naravnal kabino in z milimetrsko pazljivostjo zavozil iz pasti.

● Pomanjkanje mamila in denarja je pripravilo narkomana, da sta vdrla v lekarno «Guardiella» na Lonjerski cesti 172, od koder sta odnesla 20 ampul morfijske, 5 ampul narkotika Pantenola, 800 tisoč lir v gotovini in več

desetin injekcijskih igel. Krajo je odkrila v ponedeljek popoldne žena 47-letnega lastnika Giampiera De Tomija, ko je po sobotni zaporu ponovno odprla lekarno.

### Dve aretaciji zaradi poneverbe

Tržaška finančna straža že nekaj let vodi poglobljeno preiskavo o pojava, ki je sicer po Italiji zelo razširjena, ki pa ima očitno številne privržence tudi v našem mestu: gre za goljufijo v škodo države v zvezi s plačevanjem prometne takse za avtomobile. V zadnjih dveh letih so prijavi- li sodstvu več kot trideset oseb, ker da so ponaredile kolke, ki naj bi potrdili, da so takso redno poravnali. V zadnjih dneh pa so na zaporni nalog namestnika državnega pravdnika Roberta Staffe aretirali odvetniškega pripravnika Gabria Laurinija in šoferja Sergia Bolconija, ki sta državo ogoljufala na posebno spreten način, izkoriščajoč zapletene kemijske zmesi, s katerimi so s potrdila o prometnem davku zbrisali prvotni — seveda smešno nizki — znesek in ga nadomestila s takim, ki je pač ustrezal luksuznemu avtomobilu.

Predsednik poslanske zbornice žaluje za sen. Umberto Terraciniem, ki je umrl v Rimu dne 6. decembra 1983.



## Zanimiva in koristna pobuda na Opčinah

# Za zdravje in dobro počutje je treba razgibavati svoje telo

Pametno je upoštevati resnico, da je življenje gibanje in gibanje življenje. Vsako prenehanje gibanja, potemtakem, pomeni, če ne dobesedno smrt, pa zagotovo ustvarjanje pogojev, da bi do nje utegnili priti prej, kot je to potrebno.

To je končno razumelo vse večje število starejših ljudi po vsem svetu. Najbolj v civiliziranih, industrijsko razvitih deželah, kjer splošni življenjski pogoji že sami po sebi v veliki meri navajajo ljudi na to, da se premalo gibajo, da so domala telesno povsem nedejavni. Zato se tekati, telovaditi, smučati, plavati, zadnji čas se navdušeno posvečajo aerobiki itd. Skladno z njihovimi leti, splošno fizično kondicijo in zdravjem.

Pri nas, v Trstu, je prvi telesno rekreacijo za starejše osebe začel organizirati KRUT. Doseženi rezultati so bili zelo dobri. To dokazujejo izjave samih udeležencev. Uspeh za vložene napore torej ni izostal. Koristne in plodne izkušnje pa so vedno izvrstna osnova za nove pobude.

Telovadno-rekreacijskih ur, ki jih je na stadionu 1. maj za starejše osebe organiziral KRUT, so se v glavnem udeleževali v mestu živeči. Za okoličane je to bilo zaradi oddaljenosti in neustreznih prometnih zvez težje. Vsekakor jim je bilo potrebno to dejavnost približati. Porodila se je zamisel, da bi nekaj podobnega organizirali na Opčinah, kasneje morda tudi kje drugje po naši okolici.

Mnenja smo, da gre to pobudo na Opčinah z navdušenjem pozdraviti. Ob tem pa se bo, jasno, tudi našel kdo, ki bo začel izražati pomisleke, dvome, toda izkušnje onih,

ki se bodo nove dejavnosti udeležili, ga bodo kmalu pričale, da so bili njegovi dvomi in skepsa odveč.

Zlasti v preprostih ljudeh so ponavadi močno zakoreninjena nekatera konservativna stališča. Ne otresejo se jih vse do trenutka, ko se na konkretnem primeru sami ne prepričajo o njihovi zgrešenosti in škodljivosti. V našem primeru bi utegnil kdo izraziti svoj dvom in pomisleke v tem smislu, češ, saj se vendar pri svojem vsakodnevnem delu dovolj razgibam, dodatno razgibavanje mi ni potrebno, dovolj sem utrujen.

Kdor tako misli, misli napak. Primer se tiče, to že vemo, ročnega delavca. V teku svojega delovnega dne je primoran opraviti določeno število določenih, vedno istih gibov, ki jih izvajajo vedno isti deli telesa z ustreznimi mišicami in kostmi. Vsi drugi ostajajo bolj ali manj neaktivni. Taka enostranska angažiranost telesa konec koncev privede do raznih telesnih deformacij in okvar. Prepričati oziroma popraviti jih je moč s pomočjo gibov, ki jih telo v vsakodnevnem delu ne opravlja oziroma jih ne opravlja v zadostni meri, kakor tudi na osnovi ustreznih korektivnih vaj.

Isto velja tudi za vse, ki svoje delo opravljajo sedeč za mizo ali kakorkoli, v nemogočih držah in položajih. Vsi ti so potrebni ustreznih vaj in razgibavanja. Naj se jim ne izogibajo, z voljo si bodo popravili ali vsaj zmanjšali pridobljene okvare, utrdili in izboljšali notranje razpoloženje. Gibanje ni še nikomur škodilo, starejšim osebam še zlasti ne, potekati pa, seveda, mora pod strokovnim vodstvom.

d.

## Založba Lipa pripravlja predstavitev novih knjig

Koprška založba Lipa pripravlja v prihodnjih dneh več kulturnih dogodkov. V sredo, 7. decembra, bo ob 19. uri v prostorih osrednje knjižnice v Kopru Večer o Preglju. Pisateljica hčerka dr. Bazilija Pregelja bo govorila o knjigi «Moj oče», dr. Marjan Dolgan bo predstavil svojo knjigo «Kompozicije Pregljevega pripovedništva», medtem ko bo prof. Jaro Dolar govoril o razstavi pisateljevih rokopisov.

V petek, 9. decembra, bo v Novi Gorici predstavitev knjige Julija Beltrama «Tukaj je Jugoslavija». Gre za zelo pomembno delo, ki dokumentarno in obogateno z osebnimi spomini obravnava razdobje diplomatskega boja in samoodločbe naših ljudi za združitve z matično domovino. Predstavitev knjige so pripravili založba Lipa, Založništvo tržaškega tiska, skupščina občine Nova Gorica in Goriški muzej.

V torek, 13. decembra, pa bosta založbi Lipa in ZTT v Trstu predstavili knjigo TIGROVA SLED (avtor Dorče Sardoč). Tudi ta knjiga je velikega pomena, saj osvetljuje celotno razdobje delovanja organizacije TIGR, od nje nega nastanka pa do vključevanja članstva v NOB Jugoslavije.

L. O.

### EKONOMIST - Društvo slovenskih ekonomistov v Italiji

vabi na predavanje o **AKTUALNIH VPRAŠANJIH GOSPODARSKEGA RAZVOJA V JUGOSLAVIJI**

Govoril bo prof. ALEKSANDER BAJT.

Danes, 7. decembra, ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Frančiška 20/III v Trstu.

## Gledališča

### ROSSETTI

Danes, 7. decembra, ob 20.30 je na sporedu izven abonmaja glasbena predstava s Peppem Barro in Concetto Barro. 30-odstotni popust za abonente. Teatra stabile.

### VERDI

Danes, 7. decembra, ob 20. uri osma predstava Puccinijeve opere «La fanciulla del West» (red B/C).

### CANKARJEV DOM - Ljubljana

Velika dvorana  
Danes, 7. decembra, ob 9.30 in 11.30 Filharmonija mladih «Borislav Paščan». Dirigent: Anton Kolar.

### Okrogla dvorana

Danes, 7. decembra, ob 17. uri okrogla miza o smereh politike in svobodne menjave dela na področju kulture v obeh mestih.

### Srednja dvorana

Danes, 7., in jutri, 8. decembra, ob 19.30 Jugoslovnsko Dramsko Pozorišče - Dušan Kovačević: Balkanski vohun (Balkanski špijun).

### Razstave

Do 12. decembra (II. preddverje): Izbrana natečajna dela za oblikovanje zasnove celotne grafične podobe Cankarjevega doma.

Do 13. decembra - Sprejemna dvorana - Gospodarsko informativna razstava «Beograd večeraj, danes, jutri».

Od 18. do 30. decembra (Sprejemna dvorana): Novoletna razstava «35 let Lutkovnega gledališča Ljubljana».

## Koncerti

Glasbena matica Trst - Kulturni dom. 3. abonmajski koncert v torek, 13. t.m., ob 20.30 - DUBRAVKA TOMŠIČ, klavir. Na sporedu Mozart, Beethoven in Chopin. Prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice pri eno uro pred pričetkom koncerta in blagajni Kulturnega doma.

## Čestitke

Včeraj je praznoval svoj rojstni dan naš dragi ALEKSANDER ALBERTI. Mnogo zdravja, sreče in veselja ter da bi zrasel v poštenega in pridnega fanta, mu želimo vsi, ki ga imamo radi.

## Kino

Ariston 16.00, 18.00, 20.00 in 22.00 «Son

contento». Francesco Nuti.  
Eden 15.00, 17.20, 19.40, 22.15 «Octopussy, Operazione piovra». Roger Moore.

Maud Adamas, Kabir Bedi in Louis Jourdan.

Fenice 16.00, 17.30, 19.00, 20.30 in 22.15 «Staying alive». John Travolta, Cynthia Rhodes.

Nazionale Dvorana št. 1 15.45 - 22.10 «I piaceri di Cindy». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 15.45, 17.50, 20.00, 22.10 «Nati con la camicia». B. Spencer, T. Hill. Za vsakogar.

Dvorana št. 3 16.30 - 22.10 «Bad boys». Neprimeren za mladoletnike.

Grattacielo 17.30 - 22.15 «War games, giochi di guerra». Matthew Broderick in Dabney Coleman.

Mignon 15.00, 17.20, 19.40, 22.00 «Mary Poppins». Julie Andrews in Dick Van Dyke.

Aurora 16.00 - 22.00 «Zero in condotta». Barvni film za vsakogar.

Capitol 16.30 - 22.00 «Nightkills». Robert Mitchum.

Moderno 17.30, 19.00, 20.30, 22.00 «I ragazzi della 56. strada». Matt Dillon.

Radio 15.30, 17.00, 18.30, 20.00 in 21.30 «Cristine». Prepovedan mladini.

Vittorio Veneto 17.30 - 22.00 «Pelle di sbirro».

Lumiere 17.00 - 22.00 «Heavy metal».

Alcione 16.00 - 22.00 «Jonas che avrà 20 anni nel 2000».

## Razna obvestila

Filatelistični klub Košir sporoča, da bo običajno srečanje članov in filateliov danes, 7. decembra, ob 19. uri v Ul. sv. Frančiška 20.

KRUT - Krozček za rekreacijsko udeleževanje na Tržaškem - sekcija Opčine vabi vse, ki so stari nad 40 let in bi se radi udeležili telovadbe pod strokovnim vodstvom, da se za informacije zgledajo pri Luciji Hrovatin, tel. 211-161 ali pa v baru Prosvetnega doma na Opčinah.

ŠD Mladina prireja od 26. decembra do 1. januarja 1984 zimovanje v Kranjski gori. Vpisovanje in informacije v Domu A. Sirka v Križu (tel. 220-505) od 18. do 22. ure.

## Včeraj-danes

Danes, SREDA, 7. decembra

URBAN  
Sonce vzhide ob 7.31 in zatone ob 16.21  
— Dolžina dneva 8.50 — Luna vzhide ob 10.17 in zatone ob 18.48.

Jutri, ČETRTEK, 8. decembra

BREZMADEŽNO SPOČETJE D. M.

Vreme včeraj: temperatura zraka 8 stopinj, zračni tlak 1017,4 mb pada, veter 7 km na uro vzhodnik, vlaga 58-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 10 stopinj.

### ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Alessia Naro, Piero Todesco, Manuela Susan.

UMRLI SO: 82-letna Maria Cendak vd. Sirotti, 76-letni Pietro Pagliaro, 81-letni Ottone Marcon, 73-letni Livio Gioseffi, 76-letni Marcello Stradiot, 70-letna Albina Bozzini vd. Cassano, 83-letna Lucia Tamaro, 88-letna Maria Tomizza vd. Coslovich, 80-letna Enea Grassi, 81-letni Giovanni Zavadlav, 70-letni Marcello Fabretti, 57-letni Antonio Umani, 88-letna Leonilda Fogar vd. D'Aquino, 73-letna Enrichetta Grunhut vd. Cozzi.

### DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Trg sv. Ivana 5, Trg sv. Jakoba 1, Ulica dei Soncini 179, Ulica Revoltella 41. Zgonik, Milje (Drevored Mazzini 1).  
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)  
Trg Garibaldi 5, Ulica Diaz 2, Zgonik, Milje (Drevored Mazzini 1).

### NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Trg Garibaldi 5, Ulica Diaz 2, Zgonik, Milje (Drevored Mazzini 1).

### ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 9171, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20.

### LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sestljan: tel. 209-197.

## Prispevki

V spomin na pok. Albina Bana daruje družina Marc (Bazovica 63) 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob sestrice Ane Vodopivec daruje Marta Kocjan (Bazovica) 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob Ivanke Guštin s Cola št. 14 daruje Albina Škarbar (Repen 84) 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob pok. Stefanije Ferfolie vd. Delbene darujejo Anica, Ivan in Bruna 20.000 lir za Skavtsko organizacijo v Trstu.

Namesto cvetja na grob Ivana Zavadlav darujejo Aleš in Nadja 10.000 lir ter Antek in Tatjana 10.000 lir za ŠD Sokol.

Ob 2. obletnici smrti moža in ob rojstnem dnevu hčerke Silve daruje Pepka Černjava 20.000 lir za vzdrževanje spomenika v Gabrovcu.

Ob 60-letnici ustanovitve ŠD Zarja darujejo Andrej Stopar z družino 20.000 lir, Edvard Grguč 15.000 lir, N.N. 50.000 lir ter Marija Marc 10.000 lir za ŠD Zarja.

Ob drugi obletnici smrti člana «TPPZ P. Tomažič» Giordana Marjanija daruje žena Rožana 20.000 lir za TPPZ P. Tomažič.

V spomin na Andreja Milkoviča in Justa Grgiča daruje družina Grgič (Bazovica 13) 15.000 lir za KD Lipa.

Namesto cvetja na grob Graziella Olenika darujejo družini Bordon in Azzola 20.000 lir za TPPZ P. Tomažič.

## Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Barkovlje - Ul. Cerreto 12, vabi v nedeljo, 11. t.m., na ogled diapozitivov dr. Adrijana Sancina: ČAR SAHARE IN NJENIH LJUDSTEV V ZGODOVINI PET TISOČ LET. Začetek ob 17. uri.

SKD Tabor - Knjižnica «P. Tomažič in tovariši» v petek, 9. t.m., ob 20. uri bo v Prosvetnem domu predavanje zgodovinarja Borisa Gombača «Razvoj marksistične misli na Tržaškem». Udeležite se razprave!

KD I. Cankar vabi danes, 7. decembra, ob 15.30 na miklavževanje v društvenih prostorih.

Foto Trst 80 vabi na večer fotografiskega natečaja, ki bo v soboto, 10. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20/II. Predvajanje diapozitivov, razstava fotografij in nagajevanje.

KD F. Venturini vabi na ogled predstave ob 15-letnici ustanovitve moškega pevskega zbora in obuditve kulturnega delovanja pri Domju v gledališču «F. Prešeren» v Boljuncu jutri, 8. decembra, ob 17. uri.

TPPZ P. Tomažič - Pozor! V petek, 9. t.m., ob 20.30 v Partizanskem domu v Bazovici glavna vaja celotnega ansambla za nastop v tržaškem avditoriju, kjer bomo nastopili za delegacije sindikatov nekaterih evropskih dežel. Priporočamo prisotnost vseh in točnost.

SKD Slavec in Društvo zamejskih likovnikov vabita jutri, 8. decembra, ob 20. uri v Kulturni dom v Ricmanjih na nastop mešanega pevskega zbora Slavec, klavirski nastop Aleksandra Starca in predvajanje filmskih posnetkov članov DZL.

KD Vesna in SKD I. Gruden prirejata KONCERT AKADEMSKEGA ZBORA F. PREŠEREN IZ KRANJA. V soboto, 10. t.m., ob 20. uri v Domu A. Sirka v Križu.

## MENJALNICA vseh tujih valut

6. 12. 83

|                    |         |
|--------------------|---------|
| Ameriški dolar     | 1.650.— |
| Kanadski dolar     | 1.325.— |
| Švicarski frank    | 755.—   |
| Danska krona       | 165.—   |
| Norveška krona     | 216.—   |
| Švedska krona      | 204.—   |
| Holandski florint  | 538.—   |
| Francoski frank    | 197.—   |
| Belgijski frank    | 26.—    |
| Funt sterling      | 2.380.— |
| Irski sterling     | 1.870.— |
| Nemška marka       | 603.—   |
| Avstrijski šiling  | 85,25   |
| Portugalski eskudo | 11.—    |
| Španska pezeta     | 10.—    |
| Japonski jen       | 5.—     |
| Avstralski dolar   | 1.400.— |
| Grška dramma       | 13.—    |
| Debeli dinar       | 11.—    |
| Mali dinar         | 10,75   |

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE  
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA  
S.P.A.  
TRST - UL. S. FR. 21/10 - 042 61-448

Za vaše zlate želje  
draguljarna  
**Malalan**  
Narodna ul. 28 Opčine

**LINEA**

**IZREDNO**

**LONDON**  
29.12.83 - 2.1.84

Z LETALOM IZ BENETK - SAMO 450.000 LIR + VPISNINA

Informacije in rezervacije:

UFFICIO CENTRALE VIAGGI - Corr. CIT

Trg Unità d'Italia 6 - TRST

Tel.: 62621 - Telex: 460289

Pomni, s plačevanjem «Prestitempo» potuješ danes... plačaš jutri!

**PERNICE IZ GOSJEGA PUHA**  
od 99.000 lir dalje  
**ODEJE IZ ALPAKE**  
od 103.000 lir dalje  
**Bor-Pas**  
3 razstavna nadstropja  
v Ul. Battisti 14  
Obv. občini z dne 30.9.83

## Razstave

V foyerju Doma A. Sirka v Križu je do sobote, 10. t.m., med 18. in 21. uro na ogled razstava o delavskem gibanju.

PD Kolonkovec - Salita di Zugnago 46 razstavlja od 5. do 11. t.m. staro pohištvo, perilo in druge predmete. Urnik: vsak dan od 16. do 18. ure; v nedeljo, 11. t.m., pa od 9.30 do 12. in od 16. do 18. ure.

KD Primorec vabi na odprtje razstave keramik Gabrijele Ozbič in tapiserij Magde Starec - Tavčar. Odprtje bo v petek, 9. t.m., ob 20. uri v Ljudskem domu v Trebčah. Razstava bo odprta še v soboto od 16. do 20. ure in v nedeljo od 10. do 13. ure.

SKD Slavec obvešča, da v galeriji Babna hiša v Ricmanjih razstavlja člani Društva zamejskih likovnikov ob vključno 17. decembra. Urnik: ob četrtih od 19. do 21. ure, ob sobotah od 17. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 12. ure.

## Izleti

Združenje Union Podlonjer - Sv. Ivan vabi na silvestrovanje v Lipico. Preskrbljen prevoz. Vpisovanje do 12. t.m. v Ulici Valdirivo 30/II. nadstr. danes, 7., in v petek, 9. decembra, od 17. do 19. ure, tel. 64459 ali 732-858.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu priredi v sredo, 14. t.m., svoj zaključni izlet v Buzet, preko Istrskih Toplic in Livade v Motovun (kosilo) in v Grožnjan. Odhod ob 8. uri izpred sodnijske palače. Vpisovanje v petek, 9. t.m., ob 10. uri v društvenih prostorih v Ulici Cicerone 8.

Mladinski krožek Prosek - Kontovel priredi jutri, 8. decembra, smučarski izlet na Krvavec. Odhod s Proseka ob 7. uri. V primeru da ni snega, gremo na Bled. Vpisujeta Alenka Starc (tel. 225-168) in Saša Ban (tel. 225-424).

## Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

RIBARNICA MRAK MILOŠ v Križu se priporoča. Vsak dan sveže ribe in morski sadeži.

100.000 LIR nagrade tistemu, ki nudi koristne informacije za najdbo črne mačke s kratkim in ovitim repom. Telefonirati na ASTAD 211-292 ob vsaki uri.

### PREŠITE ODEJE

za navadne - zakonske - otroške postelje, vse že na razpolago v skladišču.

Darilo drugim, darilo sebi.

### PREPROGE

pošiljka orientalskih in modernih preprog in tekačev.

## ITALPLAST

Trst Ospedale 7 - TRST

DOBRO vpeljana trgovina jestvin in zelenjave na prometni točki vzhodnega Krasa na prodaj ali v najem. Informacije in ponudbe na tel. 040/226-272 ali na SDGZ.

KUPIM staro hišo po možnosti z vrtom, tudi delno porušeno. Telefonirati na 818-141 od 17. do 19. ure.

ZLATARNA Nivea Cecchi - Tul. Mačkole 130, nudi ob priložnosti bližnjih praznikov bogato izbiro nakita in različnih zlatih ter srebrnih izdelkov po najugodnejših cenah.

UGODNO prodam svetlo in udobno stanovanje, 59 kv. m. Tel. 040/743-988.

### «LINEA» ... LODEN

«Salko» — najbolj znani lodni na svetu. Bogato izbiro klasičnih modelov in izrednih novosti v vseh barvnih odtenkih, double face tkanin, z usnjenimi vložki in odstranljivo podlogo iz kožuvine za ženske in moške vam nudi trgovina

«LINEA», Ul. Carducci 4, Trst.



# Pomembna prisotnost slovenskih zdravnikov



Kdaj se ponavadi spomnimo na zdravnika? Takrat, ko nas nekaj zaboli, ko se slabo počutimo. Na bolnišnico pa se spomnimo morda le tedaj, ko moramo koga od svojih v njej obiskati, ali pa moramo sami tja na zdravljenje. Nič čudnega torej, če skoraj nič, ali pa zelo malo vemo o naših slovenskih zdravnikih, tudi o tem kje in kako delajo, koliko jih je; in vendarle predstavljajo, zaradi svoje strokovne usposobljenosti, zares ugleda, ki ga uživajo tudi med svojimi italijanskimi kolegi, zaradi svojih italijanskih kolegi, zaradi ugleda, ki ga uživajo v matični domovini in ne nazadnje zaradi spoštovanja, ki ga uživajo med bolniki samimi, potencial, na katerega bi morali biti mi, kot slovenska narodnostna skupnost, ponosni.

Vse te misli so mi rojile po glavi, ko sem čitala, da je imelo Slovensko zdravniško društvo v Trstu preteklo dni svoj občni zbor, na katerem je bil za predsednika društva ponovno potrjen dr. Rafko Dolhar. Zaprlosila sem ga za nekaj podatkov. Povedal mi je, da je v društvu vpisanih nad 60 slovenskih zdravnikov, da pa je le-teh na našem področju prav gotovo nad 100. «To se pravi,» je še pristavil, «da danes skorajda ni zdravstvene ustanove na Tržaškem, v kateri ne bi bil zaposlen tudi slovenski zdravnik, kar še pomeni, da se lahko slovenski pacienti z njim pogovorijo v svojem jeziku, in to je končno tudi koristno za našo manjšino.»

In ker so imeli na občnem zboru v gosteh tudi prof. Milčinskoga iz Ljubljane, ki jim je predaval o medicinski etiki, mi je takoj postregel še s podatkom, da je imelo društvo v gosteh še druge priznane zdravnike iz matične domovine, med temi prof. Košaka, zelo znanega in cenjenega kardiokirurga, pa dr. Černelcevo, ki je predavala o alergijah, pa dr. Koja iz Valodolce, ki je govoril o osteoporozi itd.

«Tudi sicer so naši stiki s kolegi v Sloveniji zelo pogosti, tako imamo na primer že tradicionalna srečanja prav z zdravniki z jugoslovanskih obmejnih področij, razen tega se mnogi naši mladi kolegi izpopolnjujejo na kliničnem centru v Ljubljani; večkrat se pri zdravljenju naših pacientov poslužujemo struktur tega pomembnega znanstvenega centra in še drugih. Na našem občnem zboru,» mi je še povedal, «smo sprejeli tudi sklep, da damo kot društvo enemu od mladih zdravnikov na razpolago štipendijo, s katero bi se lahko eno leto izpopolnjeval v matični domovini. «Seveda je ena štipendija malo, nekaj pa vendarle je.»

No, po tem razgovoru, oborožena s podatki, ki so me, kot tržaško Slovenko navdali s ponosom, da imamo med nami ne samo dobre in sposobne zdravnike, temveč ljudi, ki se dejansko trudijo za krepitve stikov in odnosov s kolegi v matični domovini, da se trudijo, da v to medsebojno sodelovanje vključujejo tudi čimveč italijanskih zdravnikov in tako ustvarjajo tudi na tem področju tiste dobre dela, ki lahko samo krepijo dobrososedske odnose ter sodelovanje zdravstvenih ustanov s to in onstran meje, v veliko korist pacientov samih, sem sklenila obiskati skupino slovenskih zdravnikov, ki delajo v bolnišnici «S. Santorio» na Trsteniku, to je v velikem zdravstvenem kompleksu, kjer zdravijo pljučne bolezni in kjer so trije moški oddelki, en ženski oddelki za pnevmologijo in tuberkulozo, kjer je oddelki za pljučno kirurgijo in oddelki za radiologijo. Tu imajo specialistično ambulanto, kjer

kar se da hitro opravijo vse preglede, izdelajo diagnozo, začno s primerno terapijo in, če je potrebno tudi z eventualno rehabilitacijo.

Kar sedem zdravnikov je pričakalo mene in Maria Magajna, ki jih je, kot se pač za fotografa spodobi, tudi «ovekovečil» na sliki, ki jo tudi objavljamo.

Preden povem, o čem je stekel pogovor, kaj vse so mi o svojem delu, o delu v tej ustanovi povedali naj naštejem njihova imena: Maja Demšar - Floridan, Jasna Jelenc - Mikulic, Livia Campagnali, Franko Križmančič, Marjan Nabergoj, Zdenko Floridan in Radoslav Ukmar. Z izjemo Zdenka Floridana, ki je kirurg in Livia Campagnali, ki je radiolog, so vsi ostali pnevmologi - specialisti. Do nedavna sta bila v tej bolnišnici še dva slovenska zdravnika dr. Renato Stokelj in dr. Borut Spacal, ki pa sta šla na drugo delovno mesto.

Če dodamo, da je v tej bolnišnici tudi več bolničarjev in bolničark Slovencev, potem lahko rečemo, da se slovenski pacienti v njej počutijo še posebno dobro, v svojem okolju. Takoj so mi povedali, da ima za to zasluge tudi primarij prof. Giulio Zmajevič, ki je na zadnjem jugoslovanskem kongresu za pnevmologijo v Portorožu prejel tudi častno članstvo.

Potem je stekel razgovor o stikih med pnevmologi iz vseh treh obmejnih dežel, ki se odvijajo vsako drugo leto. Prav te dni so se dogovorili, da bo prihodnje srečanje septembra 1984 v Portorožu in da bodo na tem prvič navzoči tudi predstavniki slovenske manjšine iz Madžarske in pa madžarski pnevmologi.

In ker bolnišnica «Santorio» tesno sodeluje s kliničnim centrom v Ljubljani, še posebno z Golnikom - «Institutom za pljučne bolezni in tuberkulozo», bo že v prihodnjih dneh tu na obisku skupina zdravnikov in osebja te ustanove in zopet bo stekel razgovor o medsebojnem sodelovanju.

Skoraj vsi naši intervjuvanci so se med drugim izpopolnjevali v Ljubljani na Kliničnem centru, na Golniku, na onkološkem institutu, na oddelku za kardiologijo, potem pa so svoje znanje bogatili še s študijem na primer v številnih italijanskih mestih, pa celo v Londonu, Parizu itd. «To izpopolnjevanje gre v glavnem na naše stroške» so mi mimogrede omenili.

Ko so mi tako govorili o svojem delu, sem se spomnila, da so leta 1979 na tržaških zdravniških dnevih prejeli priznanje za nov način diagnoze pljučnega raka, da so naslednje leto prejeli priznanje za kirurgijo. Med razgovorom so omenili, da so opravili eksperimentalno klinično delo za slovensko tovarno zdravil «Lek», da pa opravljajo podobne raziskave tudi za razne italijanske tovarne.

Kakšne so po vsem tem njihove želje in ambicije, sem želela vedeti. Odgovor: «Možnost nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja, uporaba čim sodobnejše tehnike pri zdravljenju pljučnih obolenj in pa čim tesnejše sodelovanje z vsemi kolegi predvsem iz matične domovine.»

Pa še to opozorite vaše čitatelje, so mi rekli. Prst je v Italiji na prvem mestu kar zadeva pljučne bolezni. Zato je prav, da se ljudje zgledajo na pregledih, ko je bolezen v začetni fazi in jo je mnogo lažje zdraviti.

Kaj bi lahko tako pridnim, vestnim in sposobnim našim zdravnikom zaželeli, kot čim več osebnih sreč in tudi priznanja za njihovo nesebično delo.

NEVA LUKES

## radiotelevizija

### ITALIJANSKA TELEVIZIJA

#### Prvi kanal

- 12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
- 12.05 Halo Raffaella? vodi R. Carrà
- 13.25 Vremenska napoved
- 13.30 Dnevnik
- 14.00 Halo Raffaella? - vodi R. Carrà
- 14.05 Sulle strande della California - TV film
- 15.00 I giapponesi e l'acqua - dokumentarna oddaja
- 15.30 Šola in vzgoja
- 16.00 Ulisse 31 - risanka
- 16.25 Dnevnik 1 - Smučanje
- 16.50 Danes v parlamentu
- 17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
- 17.05 Forte, fortissimo TV top
- 17.05 Oddajo vodi Sammy Barbot, Corinne Cléry in Barbara D'Urso.
- 18.00 Dnevnik 1 - Kronike
- 18.30 Taxi - TV film
- 19.00 Italia sera
- 19.45 Almanah jutrišnjega dne in vremenske razmere
- 20.00 Dnevnik
- 20.30 Tribuna politica
- 21.20 Wagner - 3. del
- 21.25 Dnevnik
- 22.25 Srečanje s kinematografijo
- 22.30 Športna sredi
- Ob koncu Dnevnik 1 - Zadnje vesti

#### Drugi kanal

- 12.00 Che fai, mangi?
- 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
- 13.30 Capitol - TV film
- 14.15 Tandem... in partenza
- 14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
- 14.35 Tandem
- 15.40 Ambrogino '83 - pesmi za otroke
- 16.30 Šola in vzgoja: Tečaj angleščine
- 17.00 Butterflies - TV film
- 17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
- 17.35 Iz parlamenta
- 17.40 Vediamoci sul due - oddaja v živo
- 18.35 Dnevnik 2 - Športne vesti
- 18.45 Inšpektor Derrick - TV film
- 19.45 Dnevnik 2 - Vesti
- 20.30 Colombo - TV film
- 21.45 Dnevnik 2 - Nocjo
- 21.55 Buccià di banana - film
- Režiser: Marcel Ophüls. Igrajo: Jeanne Moreau, Jean Paul Belmondo, Claude Brasseur
- 23.35 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
- Tretji kanal**
- 13.25 TV antologija fašizma in odpornišva
- 14.30 Falconara: Nogomet
- 16.25 Šola in vzgoja
- 16.55 Šola in vzgoja
- 17.25 TV antologija fašizma in odpornišva
- 18.25 Glasbena oddaja
- 19.00 Dnevnik 3
- 19.45 Turandot
- 22.00 Dnevnik 3
- 23.15 Dnevnik 3

### RADIO

#### RADIO TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.40 Pravljičja; 8.10 Od Milja do Devina; 8.40 Glasbena matineja; 10.10 Verdijeve in Wagnerjeve obletnice, Richard Wagner: Valkira; 11.30 - 13.00 Opoldanski zbornik: Beleška; 12.00 Clovek, kam hitiš? - Glasbeni potpuri; 13.20 - 17.00 Radijsko popoldne: Cecilijanka 83; 13.40 Glasbene raznolikosti; 14.10 Roman v nadaljevanjih: Miguel de Cervantes Saavedra: «Veleumni plemič don Kihot iz Manče»; 14.35 Diskorama; 16.00 «Ko trkam na nebesna vrata...»; 16.30 Tja in nazaj; 17.10 Mi in glasba: skladbe Dore Pejačević; 18.00 Slučajnosti med literaturo in fantastiko; 18.30 Glasbene podobe: Jam Session.

#### RADIO OPČINE

Do 15.00 Glasba; ob 15.00 Te domače viže; do 19.00 Glasba; od 19.00 dalje Disco glasba; ob 20.30 Spoznavajmo jih - oddaja o slovenskih zamejskih kulturnih društvih (vodi Igor); dalje Glasbena noč.

#### RADIO KOPER

##### (Slovenski program)

6.30, 14.00, 15.00 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.15 Vremenska napoved - Cestne razmere; 6.45 Prometni servis - Napoved radijskih in TV programov; 7.00 Zaključek; 7.15 Val 202;

Tudi danes bomo naše poslušalce podrobno obveščali o doslednosti varčevanja z električno energijo na Primorskem, kar je do sedaj že obrodilo sadove. V Novi Gorici danes zaseda občinska skupščina, v Kopru pripravljajo večer o pisatelju Ivanu Preglju.

13.00 Danes na valu Radia Koper - Glasba, zanimivosti, reportaže, pogovori; 13.45 Glasbene šole; 14.20 Zbovska sezona; 14.35 Oddaja brez naslova; 15.25 Ekonomska priporočila; 15.30 Glasbeni kiosk - ČGP Delo; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik; 17.30 Pogovor o...; 18.00 Zaključek.

#### RADIO KOPER

##### (Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 17.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Glasbeno prebujanje; 7.00 Horoskop; 9.15 Glasbena oddaja; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.35 Vrtiljak motivov; 11.00 Svet mladim; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Glasbena oddaja - Pesem tedna; 14.32 Plošče; 15.00 Brez meja; 16.15 Edig Galletti; 16.32 Time music; 18.00 Zaključek programov.

#### RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 Glasbena matineja; 9.00 Glasbeno govorni program; 10.30 Pesmi skozi čas; 11.10 Radijska nadaljevalnica; 11.32 Jutranji variete; 12.03 Ulica Asiago Terandi; 13.20 Poštna kočija; 13.28 Master - glasba dan za dnem; 15.03 Tedenska oddaja o človeku in njegovem okolju; 16.00 Popoldanski program; 17.30 Jazz glasba; 18.00 Objektiv Evropa; 18.30 Nove plošče; 19.20 Glasbeni premor; 19.30 Audiobox; 20.00 Srečanje z gledališčem; 21.07 Chopinova glasba; 21.25 Deset minut z...; 21.35 Današnji glasbeniki; 22.00 Glasbeno govorni program; 22.45 Napotki za avtomobiliste; 22.50 Danes v parlamentu; 23.05 Telefonski poziv; 23.28

#### RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 8.00 Šolska vzgoja; 8.05 Radio 2 predstavlja; 8.45 Madame Bovary - radijska nadaljevalnica; 9.10 Saj je samo igra; 10.30 Glasbeno govorni program; 12.45 Discogame - kvizi; 15.00 Radiotabloid; 16.35 Oddaja za mlade; 18.32 Glasbene ure; 19.50 Kulturne aktualnosti; 19.57 Zasedanje petih; 20.45 Glasbena oddaja; 21.00 Jazz glasba; 21.30 Glasbeno govorni program; 22.20 Parlamentarna panorama; 23.28 Zaključek programov.

#### LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.10 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.45 Iz naših sporedov; 8.05 Pisan svet pravljic in zgodb; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture; 13.30 Od melodije do melodije; 14.25 Vrtiljak; 15.05 Radio danes, radio jutri; 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Zabavna glasba; 16.35 Vrtiljak; 18.30 S knjižnega trga; 19.25 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 20.00 Koncert za besedo - Renesansa II; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 23.30 Zimzelene melodije; 23.15 Za ljubitelje jazz.

### JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

#### Ljubljana

- 8.50 TV v šoli
- 17.35 Poročila
- 17.40 Ciciban, dober dan;
- Po lovčevih stopinjah - 1. del
- 17.55 Glasba za kitaro
- 18.25 Koroški obzornik
- 18.40 Mostovi
- 19.24 TV in radio nocoj
- 19.26 Zrno do zrna
- 19.30 TV dnevnik I.
- 19.55 Vreme
- 20.00 Gospodar muh - angleški film
- 21.30 Kulturne diagonale
- 22.15 TV dnevnik II.
- Koper**
- 12.00 Val d'Iser: Spust moški - Svetovno prvenstvo

- 14.00 in 15.30 Odprta meja - oddaja v slovenščini
- 16.00 Zrebanje za svetovno nogometno prvenstvo
- 17.00 TVD Novice
- 17.05 TV šola - dokumentarna oddaja
- 17.30 Oro Hondo - film
- 19.10 Risanke
- 19.30 TVD vse danes
- 19.50 Drevi - zanimivosti in novice
- 20.00 Športna sredi
- Nogomet - srečanja za pokal UEFA
- Val d'Iser: Spust moški - svetovno prvenstvo
- 22.30 Turistični vodič
- 22.40 TVD nocoj
- 22.50 Francoska pesem

### ZASEBNE POSTAJE

#### CANALE 5

- 8.30 Dober dan Italija
- 9.00 Una vita da vivere
- 10.00 Rubrike
- 10.30 Alice - TV film
- 11.00 Rubrike
- 12.00 Help - glasbena oddaja
- 12.30 Bis - kviz oddaja
- 13.00 Il pranzo è servito
- 13.30 General Hospital - TV film
- 15.30 Una vita da vivere
- 16.50 Hazzard - TV film
- 17.40 Il mio amico Arnold - TV film
- 18.15 Popcorn - glasbena oddaja
- 18.50 Zig Zag - kviz oddaja
- 19.30 Baretta - TV film
- 20.25 Dallas - TV film
- 21.25 Angela - film
- Režiser: B. Segal. Igrata Sofia Loren in S. Railsback
- 23.10 Speciale Canale 5
- 00.10 Piccole volpi - film

#### RETEQUATTRO

- 8.30 Ciao ciao
- 9.30 Mammy fa per tre - TV film
- 10.00 Mi benedica padre - TV film
- 10.20 Trinidad - film
- 11.50 Quella casa nella prateria - TV film
- 12.50 Vicini troppo vicini - TV film
- 13.20 Padroncina Flo - TV novela
- 14.00 Aqua viva - TV novela
- 14.50 I ragazzi di provincia - film
- 16.20 Ciao ciao
- 17.20 Il magico mondo di Gigi
- 17.50 TV film
- 18.50 Marron glacé - TV novela
- 19.30 M'ama non m'ama - kviz oddaja
- 22.30 Vegas - TV film
- 23.30 Slalom - rubrika o zimskih športnih igrah
- 24.00 A tutto gas - rubrika o avtomobilizmu (ponovitev)
- 00.30 La lunga notte dell'orrore

#### ITALIA 1

- 8.30 Risanka
- 8.50 Cara cara - TV novela
- 9.30 Febbre d'amore - TV roman
- 10.15 La nonna Sabella - film
- 12.00 Gli eroi di Hogan - TV film
- 12.30 Vita da strega - TV film
- 13.00 Bim Bum Bam
- 14.00 Cara cara - TV novela
- 14.45 Febbre d'amore - TV roman

#### TRIVENETA

- 15.30 Aspettando il domani
- 16.00 Bim bum bam
- Mimi e la nazionale di pallavolo - risanka
- L'uomo di Atlantide - TV film
- 17.45 Spazio 1999 - TV film
- 18.45 Il principe delle stelle
- 20.00 I Puffi - risanka
- 20.30 Bollenti spiriti - film
- 22.20 Angelica e il gran sultano film
- 00.10 Agenzia Rockford - TV film
- 1.10 Cannon - TV film
- TRIVENETA**
- 6.00 Mandato di uccidere - TV film
- 7.30 Risanke
- 8.30 Agente speciale - TV film
- 9.30 Honey West - TV film
- 10.00 Monitor
- 12.30 Horoskop
- 12.40 Tre Bold Ones - TV film
- 13.30 Grandi personaggi - risanka
- 14.00 La lama d'Oriente - TV film
- 14.30 La carrozza d'oro - film
- 16.00 Kino
- 16.30 Sempre tre sempre infallibili
- 17.30 Risanke
- 18.00 TV film
- 18.30 Sidestreet - TV film
- 19.30 Sport e brivido - dokumentarna oddaja
- 20.00 Grandi personaggi - risanka
- 20.30 Maschere e pugnali - film
- 22.00 La famiglia Smith - TV film
- 22.30 TV 7 Play boy
- 23.30 Film
- 1.30 Horoskop
- 1.40 TV 7 Play boy

#### TELEPADOVA

- 7.30 Film
- 10.00 TV film
- 10.30 Laura - TV film
- 11.15 Cuore selvaggio - TV film
- 12.00 Agente Pepper - TV film
- 13.00 Risanke
- 14.00 Laura - TV film
- 14.45 Cuore selvaggio - TV film
- 16.00 TV film
- 16.30 Risanke
- 19.30 L'incredibile Hulk - TV film
- 20.30 Ciao marziano - film
- 22.00 Charlie's Angels - TV film
- 23.00 Codice 3 - TV film
- 24.00 Film
- 24.00 Film



## Včeraj stavka delavcev Italcantierija in Ansaldo Upanje za ohranitev delovnih mest uprto v današnji sestanek v Rimu

V Rimu bo danes potekala razprava o bodočnosti tržiške ladjedelnice kot tudi drugih tovarn, katerih lastnik je država s svoje finančno industrijsko družbo Iri. Na ministrstvu za državne zadeve bo predsednik deželne vlade odvetnik Antonio Comelli. V delegaciji bodo seveda še drugi visoki zastopniki deželne vlade in sveta, v njej pa bodo tudi voditelji enotne sindikalne zveze, pokrajinskih uprav ter občin, v katerih so tovarne z državno udeležbo, ki jim grozi zmanjšanje naročil, dela in zaposlitvene ravni. V delegaciji bodo torej župani Trziča, Gorice in Trsta. Svojo udeležbo na tem rimskem sestanku so župani zahtevali na velikem zborovanju javnih upraviteljev, ki je bilo pred nekaj tedni v Trziču, ko je prišla iz Rima vest, da nameravajo postopoma iz ladjedelnice odpustiti več sto delavcev.

Enotna sindikalna zveza pričakuje

izid današnjega sestanka v Rimu, da potrdi veljavnost v ponedeljek sprejetega sklepa o splošni stavki v goriški in tržiški pokrajini, ki bo 15. decembra. V krizi so namreč tovarne na Gorškem in Tržaškem. Sicer obstaja le rahlo upanje, da ne bi prišlo do predvidenih odpustov, kajti pred časom je minister za trgovinsko morarico Carta dejal, da nameravajo podpreti tiste ladjarje, ki bi želeli obnoviti svojo floto. Tako bi bilo zagotovljeno delo za nekatere obrate v italijanskih ladjedelnicah.

V Trziču je bila včeraj prav v podporo delegaciji, ki bo danes v Rimu, stavka v ladjedelnici in tovarni Ansaldo. Delavci ladjedelnice so stavkali eno uro in so v tem času imeli skupščino v podjetju. Delavci, ki so v dopolnilni blagajni, teh je sedaj že tisoč, pa so šli v sprejeto na glavni tržiški trg. Nekaj časa so tudi blokirali avtomobilski promet.

Na Trg republike so prišli v spre-

vodu tudi delavci tovarne Ansaldo. Tudi v tej nameravajo skrbiti številni zaposleni. Na trgu je delavcem obeh tovarn govoril sindikalist Mania.

### Nova avtobusna proga med Gorico in Palmanovo

Pri pokrajinskem prevoznem podjetju APT so v ponedeljek poskusno uvedli novo avtobusno progo med Gorico in Palmanovo, kjer je sedež nekaterih zdravstvenih in drugih javnih služb. Z uvedbo omenjene avtobusne proge so prav gotovo ustregli potrebam lepega številu občanov, zlasti iz občin, ki tako ali drugače gravitirajo na Palmanovo. Avtobus odpelje iz Gorice ob 8.30 (prihod v Palmanovo ob 9.32). V San Vitu potniki prestopijo na drug avtobus. Odhod iz Palmanove ob 12.31.

## Miklavž obdaril malčke v Kulturnem domu



Miklavž tudi tokrat ni pozabil na otroke iz mesta in okolice, ki so ga v ponedeljek popoldne pričakali v mali dvorani Kulturnega doma. Da bi bilo srečanje bolj prijetno je Zveza slovenskih kulturnih društev poskrbela za nastop dramske skupine KUD «Oder treh herojev» iz Ljubljane z igrice Koza. V prekanju, kakšna je pravzaprav koza, če je podobna kra-

vi, če ima rep ali ne, pri čemer so navdušeno sodelovali tudi mladi poslušalci je čas hitro minil, obenem pa je raslo pričakovanje otrok na darila. Končno se je le pojavil Miklavž, škoda da brez tradicionalnih spremljevalcev, razdelil pakete in otroke s tem razveselil. Podobne prireditve so bile tudi v prostorih kulturnih društev na našem podeželju.

V okviru sejma Agricola 83

## Danes strokovni posvet o kreditiranju kmetijstva

Na razstavišču ob ločniškem mostu se nadaljuje sejem kmetijskega orodja in opreme, ki so ga slovesno odprli v soboto popoldne. Razstavo si je doslej ogledalo že nekaj tisoč obiskovalcev, dober obisk pa računajo tudi danes in zlasti jutri, zadnji dan prireditve.

Precejšnje zanimanje vlada za vrsto vzporednih prireditev, zlasti za razstavo - natečaj malih domačih živali.

V nedeljo se je sklenila letošnja pokušnja in razstava vin Bianco & bianco, pri kateri so imeli glavno besedo obiskovalci sejma. Najbolje so ocenili vzorec tokajca 1982, ki ga je poslal Pietro Mitri iz Čedad. Ob tem velja dodati, da vina niso ocenjevali po strogih (in velikokrat precej zapletenih) strokovnih merilih, ampak je vsakdo izrazil le največ tri ocene vina, seveda po lastni uvidenosti in izkušnjah.

Zelo zanimiv je bil nadalje nedeljski strokovni posvet o številnih vprašanjih povezanih s krizo vinarstva in komercializacijo vina. Danes bo na vrsti, na pobudo deželne zveze posojilnic, drugi posvet in sicer o kreditni politiki v kmetijstvu. Posvet bo v konferenčni dvorani na razstavišču, s pričetkom ob 10. uri.

Jutri, zadnji dan letošnje prireditve pa bo na pobudo konzorcija čebelarjev goriške pokrajine strokovni posvet o varozi.

### V enoteki v Gradišču

V enoteki La Serenissima v Gradišču ob Soči, kjer je v teh dneh odprta razstava deželnih penicilov se vin in kjer je seveda vsa ta vina moč tudi pokusiti, bodo danes zvečer od 18. do 23. ure ponujali gostom tudi cocktaile. Pripravljali jih bo Leandro Di Sopra, zelo znan gostinec v Gradišču. Skupno s penicili se vini ponujajo tudi gubance. Razstava bo odprta do nedelje. Na njej je moč ogledati si tudi zlate predmete, izdelek Claudia Pregija iz Trziča, ter keramiče izdelke Anne Marie Ricci.

● Vodstvo enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL je obiskalo županstvo v Štarančanu. Ogledali so si načrt gradnje pristanišča za čolne in jahte na štarančanski obali. Ugotovili so, da bo to le v dopolnilo drugim načrtom in že obstoječim objektom in da bo pobuda nudila zaposlitev domačinom.

Posvet ERSa v Tolmeču

## Kako izboljšati kmetijstvo na hribovitih območjih

O pogozdovanju, pridelovanju živinske krme, predelovanju mleka in o vlogi pokrajine, ki naj bi v bodoče imela vse večjo besedo glede prostorskega in gospodarskega načrtovanja, je tekla beseda na nedavnem strokovnem posvetu, ki ga je v področnem centru za Karnijo, v Tolmeču, organizirala deželna ustanova za razvoj kmetijstva (ERSA).

Največ pozornosti so na posvetu namenili različnim vprašanjem v zvezi s pogozdovanjem hribovitih predelov in vzpostavljanju porušene naravnega ravnovesja. Povečevanje gozdnih površin ne pomeni samo pridobitev z gospodarskega vidika, ampak pomeni tudi način za preprečevanje naravnih nesreč (poplav, usadov itd.), ki so zlasti v Karniji zelo pogoste. Vsekakor je treba težiti k ponovnemu ustvarjanju ravnovesja med gozdnatimi površinami in površinami namenjenimi za pridobivanje živinske krme, je bilo posebej poudarjeno na posvetu, kjer so razpravljali tudi o različnih novih spoznanjih o pridobivanju živinske krme na hribovitih območjih, pa tudi v valorizaciji najbolj značilnih pridelkov, oziroma izdelkov, od katerih je na prvem mestu sir vrste montasio. Pot do še večjega uveljavljanja

nja drži preko stalne izboljšave organoleptičnih lastnosti tega sira.

### Razstava in prodaja božičnih okrasov

V župnijskem oratoriju v Podturnu bodo jutri odprli zanimivo razstavo božičnih okrasov, ki so jih izdelali člani župnijske skupnosti, ki se zbirajo v krožku Gruppo fantasia. Pomembnost prireditve je tudi v tem, da bodo izdelki naprodaj in da bodo izkupiček namenili kot pomoč starejšim in pomoči potrebnim občanom.

### Praznik v Pierisu

V občinski telovadnici v Pierisu bo jutri prireditev katere izkupiček bodo namenili sindikalnemu gibanju. Nastopili bosta godbi na pihala iz Škocjana ob Soči in Turjaka, zatem pa ansambel «Trio 2+1». Prireditve se bo pričela ob 18. uri, organizira pa jo komisija za ženska vprašanja pri KPI.

DEŽURNA LEKARNA V TRZIČU  
Občinska lekarna Ulica Terenziana 26, tel. 44387.

## Zanimiva iznajdba brivca Florinda Visintina

Florindo Visintin, 73-letni izdelovalec lasulj iz Gorice, ni le poznan v Podturnu, kjer živi in opravlja svoj poklic ampak tudi drugim meščanom, saj se je javnosti predstavil z novo, v enem pogledu revolucionarno iznajdbo. Izdelal je stroj, ki ga je imenoval «tekoči trak», ki prenaša linearno kinetično energijo v rotacijsko energijo. Kaj to pomeni? Po njegovem mnenju se veliko vodne energije porazgubi in bi jo zato s smotrnejšo uporabo boljše izkoristili. To pa na čisto navaden način. Zgradili naj bi neko vrsto gibljivih in negibljivih mlinskih ročic, te pa naj bi ležale vzporedno z vodo. Zajele naj bi večjo količino vode in tako dosegle boljše efekt.

Zamisel je dobil Florindo Visintin pred kakimi desetimi leti, ko je nastopal v bližini Ljubljane (igra na mandolino) in opazil kako pravzaprav mlina na vodo «zapravljajo» toliko vodne energije. Druga prednost tega vodnega «mlina» pa naj bi bila ta, da je za delovanje le-tega potrebna res minimalna vodna energija. Prvi poskus je Florindo Visintin naredil v nekem namakalnem kanalu pri Foljanu, kjer je bila hitrost vode 2 km na uro. To pomeni, da zadostuje temu «mlinu» tudi sama plima ali oseka v morju.

To svojo zamisel je predstavil tudi v Švici in žel veliko odobravanja in zanimanja. Dobil je veliko ponudb, da bi to prodal, a ni še imel izdelanega modela, ker pač ni imel dovolj denarnih sredstev. Pravi, da je moral prodati svoje motorno kolo, da si je lahko kupil vozovnico do Švice. Ko se je vrnil domov je z veliko

natančnostjo in dobro voljo zgradil prvi model. Pravi, da je še nepopoln in bi ga bilo treba izdelovati serijsko, da bi se vsa stvar sploh izplačala, ali začetni rezultati so vzpodbudljivi. Model je dolg približno en meter in bi lahko preskrbeljal z energijo celo družino. Jasno lahko se model podaljša po želji in prav tako zveča velikost ročic. Zamislil si je, da bi izdelovali «mlin» v treh standardnih velikostih, družinske, za majhne in velike tvrdke. Zatrjuje, da bi lahko zgradili nekaj podobnega na Mesinski ožini in tako končno rešili vprašanje pomanjkanja energije. Krasno, kajne? F. G.

### Prireditve za otroke krvodajalcev

Pri goriški sekciji Združenja prostovoljnih krvodajalcev bodo tudi letos pripravili božično prireditev za otroke članov. Vodstvo sekcije vabi člane, ki imajo otroke rojene v obdobju med 1. januarjem 1966 in 31. decembrom 1981 da njihova imena takoj, najkasneje pa do 10. decembra sporočijo odboru.

● V gorškem pokrajinskem svetu so včeraj razpravljali o tretjem srednjeročnem razvojnem načrtu za obdobje 1983 - 85. Po dolgotrajni razpravi so dokument odobrili z večino glasov. Proti so glasovali komunisti, medtem ko sta bila predstavnik republikanske in misovske stranke odsotna.

## Kdaj bodo ukinili plinsko celico za pse?

Tako vprašujejo pri društvu ENPA

Društvo za zaščito živali v daljšem tiskovnem poročilu ponovno opozarja na potrebo po dokončni odpravi plinske celice v občinskem pesjaku v Gorici, tako kakor so že storili v številnih drugih mestih, tudi največjih centrih, kjer je vprašanje zapuščenih in klatežkih živali precej bolj pereče. Pesjak upravlja veterinarski urad goriške KZE, prej, do leta 1981 pa je bil v pristojnosti Zdravstvenega konzorcija za Gorisko, ustanove, ki je menda že sprejela ukrep o odpravi plinske celice, vendar ga do zdaj še niso izvedli.

Pri društvu za zaščito živali se tudi zavzemajo, da bi podaljšali rok varstva za posamezne živali. Namesto dosedanjih treh dni, naj bi klateške pse in druge živali obdržali v pesjaku vsaj pet ali sedem dni ter s tem povečali možnost, da bi živali spet dobile gospodarja.

Pri društvu nadalje izražajo zahtevnost, da je goriški župan vendarle izdal prepoved o oddaji živali iz občinskega pesjaka različnim tovarnam zdravil in raziskovalnim zavodom za vivisekcijo.

### Modna revija v Trziču

Vrata tržiškega občinskega gledališča so se v nedeljo popoldne odprla radovednežem, ki so se odzvali vabilu skupine trgovcev iz Trziča. Pred prazniki so ti priredili modni defile

in s tem opozorili domačo klientelo, še posebej ženske, na vse kar je moč dobiti v njihovih trgovinah. Vse to zato da bi kupci iz Trziča sedaj pred prazniki opravili svoje nakupe doma in ne kje drugje. Prireditve je seveda imela komercialni značaj. Nabirali pa so tudi denar, ki so ga namenili društvu krvodajalcev v Trziču. Komercialni učinek so torej združili z dobrodelnostjo.

### Potrjena razzodba tržiškega sodnika

Na gorškem prizivnem sodišču so potrdili razzodbo tržiškega pretorja dr. Finazzera Florija iz leta 1979, ko je ta obsodil ravnateljstvo tovarne Adriplast zaradi protisindikalnega ravnanja. Februarja 1979 je namreč sindikat kemičnih delavcev FULC proglasil nekajurno stavko v tej tovarni. Ravnateljstvo je sindikatu odgovorilo tako, da je zaprlo vrata tovarne, delavcem pa naročilo naj ostanejo doma. Sindikalisti so takoj prijavili vodstvo tovarne čez, da jim niso dovolili izvrševati ustavne pravice stankanja. Tržiški sodnik je takrat ugodil zahtevi sindikalistov in je ravnatelja obsodil. Ta se je spet pritožil na višjo sodno instanco. Na gorškem prizivnem sodišču so potrdili prvo razzodbo.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI  
Alesani, Ulica Carducci 38, telefon 84268.

### Tomizzova Materada v esperantu

V socialnem centru v Ulici Baia-monti bodo v soboto ob 17. uri predstavili knjigo Fulvia Tomizze Materada, prevedeno v esperanto. Pobudo je dalo goriško društvo esperantistov. Na predstavitev pridejo pisatelj, prevajalec in esperantisti iz naše dežele. Prišli pa bodo tudi člani esperantistov iz Maribora in Zagreba s katerimi imajo Goričani tesne stike.

### Filmske prireditve v Krminu

V občinskem gledališču v Krminu se nadaljuje ciklus filmskih prireditev pod naslovom «E il cinema va...». Jutri ob 16.30 in ob 20.45 bodo vrteli Carpenterjev film 1997 - beg iz New Yorka; v četrtek, 15. t.m., ob 20.45 pa Edwardsov «Son of Bitch».

### Razstave

V galeriji gorškega avditorija je odprta razstava gorškega slikarja Roberta Joosa.

V občinski biblioteki v Foljanu je do konca meseca odprta razstava fotografra Maurizia Frullana o Afganistanu. V sredo, 21. decembra, bo Sergio Micheli v tej knjižnici prikazal diapozitive o potovanju na Kitajsko.

### Koncerti

V Kulturnem domu v Gorici bo v petek, 9. decembra, ob 20.30 koncert slovenskega kantavtorja Aleksandra Ježa. Doslej je izdal več gramofonskih plošč, ki so v Sloveniji uspešnice. Prireja Mladinski krožek.

### Kino

#### Gorica

VERDI 18.00—22.00 «Mani di fata».  
VITTORIA 17.00—22.00 «Desideri particolari di una giovane moglie». Prepovedan mladini pod 18. letom.  
CORSO 18.00—22.00 «War games, giochi di guerra».

#### Tržič

PRINCIPE Zaprt.  
EXCELSIOR 18.00—22.00 «Dominio dei sensi». Prepovedan mladini pod 18. letom.

#### Novi Gorici in okolica

SOČA 18.00 in ob 20.00 «Pobesneli Maks».  
SVOBODA Ni predstave.  
DESKLE 19.30 «Plod nedolžnosti».

#### POGREBI

Danes v Gorici, ob 9.30 Luigia Primosi, iz mrliske veže glavnega pokopališča, ob 11. uri Ana Krajnik vd. Grusovin iz splošne bolnišnice, ob 12.30 Marija Radinja vd. Radinja iz hiše žalosti (v Buži) v cerkev na pokopališče v Pevmli.

### Prispevki

V spomin na Albina Abramija daruje Ana Buffolini 10 tisoč lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah. V spomin na Marinota Brainja daruje Sonja Marchi 15 tisoč lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah.



Najmanj prebivalstva, 787 oseb, so zabeležili v letu 1974

# V Števerjanu se je izseljevanje zaustavilo naravnega prirastka pa ni, premalo je rojstev

V vseh treh goriških občinah, v katerih sestavljajo pripadniki slovenske narodnostne skupnosti večino prebivalstva, so v sedemdesetih letih zaustavili izseljevanje in so prvič po vojni beležili počasno, vendar občutno večanje števila prijavljenih oseb. V Števerjanu so na primer dosegli najnižjo stopnjo leta 1974, ko so ob vsakoletnem končnem pregledu našte- li le 787 oseb. V naslednjih letih se je začel položaj postopoma izboljševati, tako da so ob popisu prebivalstva oktobra 1981 našteali že 884 oseb. To pa je vsekakor precej manj kot leta 1951, ko je občina Števerjan šte- la 1041 oseb. Za boljše ponazoritev tega podatka upoštevajmo število prebivalcev leta 1951 kot indeks 100. Leta 1961 jih je od teh 100 ostalo 89, 1971 79, ob zadnjem popisu pa 85. S pomočjo tega indeksa lahko tudi primerjamo števerjansko občino s sovo- denjsko in doberdobsko, ki sta imeli leta 1981 ugodnejši indeks in sicer So- vodnje 92, Doberdob pa 94.

Kot v ostalih občinah je tudi v Šte- verjanu migracijski saldo dokaj mo- čno vplival na razvoj števila prebiva- lcev. Konec šestdesetih let so v Br- dih še vedno beležili veliko število odselitev. Razlika med odseljevanjem in priseljevanjem je bila namreč v promilih približno 20, kar je skoraj

dvakrat več kot na Krasu. Negativna je ostala približno do polovice sedem- desetih let, nato pa je bila pozitivna povprečno za 9 oseb na leto.

Positivni migracijski trendi v Šte- verjanu niso sovpadali z negativnimi v naravnem prirastku, kar je na pri- mer značilnost kraških občin. Nata- liteta je namreč v tej občini beležila drugačno krivuljo, ki ne kaže zna- menj nezadržnega padanja, kot na primer v Doberdolu, kjer je v zad- njih dvajsetih letih zdrknila z 19 na 8 promilov. Nataliteta v Števerjanu je bila konec šestdesetih let za kar 6 točk nižja kot v Doberdolu, na tisoč oseb se je namreč rodilo 13 dojenč- kov. V naslednjem petletnem obdobju se je povzpela na 17 in je bila ena- ka kot v Doberdolu. V letih 1975-79 je ponovno padla na 13 in je bila kljub temu višja kot v ostalih dveh slovenskih občinah. Sedaj pa se giblje nekako pod 10 promilov, kar je pre- cej nad pokrajinskim povprečjem, vendar tik pod ravno smrtnostjo, ki znaša nekaj več kot 10 oseb na 1000. Naravni prirastek je torej postal v Števerjanu negativen relativno pozno, približno pet let kasneje od pokrajin- skega.

Glede naravnega prirastka so bile deželne projekcije iz leta 1979 pravil-

ne, popolnoma pa so zgrešene glede migracijskih tokov. Napovedi dežele so namreč izhajale s stališča, da bo Števerjan še naprej ostal območje od- seljevanja, kar bi seveda porazno vplivalo na število prijavljenih oseb. V resnici pa so se tokovi popolnoma spremenili, tako, da so ob popisu leta 1981 našteali 884 namesto predvidenih 734 oseb. Že sedaj je jasno, da Šte- verjan ne bo imel leta 1986 680 in leta 1991 628 prebivalcev, kot so bile napovedi dežele. Glede na sedanje mi- gracijske trende in naravni prirastek lahko trdimo, da se bo število pri- javljenih oseb vsaj za nekaj let, si- cer malo, vendar le dvigalo.

V primerjavi s pokrajino kaže za- dovoljivo sliko tudi starostna struktu- ra prebivalstva. Indeks staranja, to je koliko prebivalcev, ki so dopolnili 60 let, pride na 100 mlajših od 14. leta starosti, se je v primerjavi s šestdesetimi leti celo znižal za 20 točk in je eden od najnižjih v pokrajini. Na 100 mladih je bilo leta 1981 74 starejših, v pokrajini pa 139. Še po- sebej je zanimivo, da se je v sedem- desetih letih povečal osnovni razred v starostni piramidi, ki zajema otro- ke mlajše od 6 let. Razlika med le- tom 1971 in 1981 je sicer majhna 0,2 odstotka, s 7,7 na 7,9, je pa toliko

bolj pomembna, ker se je ta razred v večini goriških občin zmanjšal za polovico. Med prejšnjimi popisi prebivalstva je bil ta razred v štever- janski občini relativno manjši kot na Krasu, sedaj pa je obratno.

Če primerjamo demografske slike med tremi slovenskimi občinami na Goriškem lahko ugotovimo, da v Šte- verjanu v zadnjih letih še najmanj občutijo posledice demografske krize. Vzrokov za takšen položaj je kar pre- cej, posebno mesto pa ima pri tem celotna gospodarska in zaposlitvena struktura, o čemer bomo še pisali.

KARLO DEVETAK

## Razstave

V Kulturnem domu v Gorici je še danes in jutri odprta razstava aka- demskega kiparja Janeza Pirnata. Danes od 17. do 19., jutri od 11. do 13. ure.

V galeriji Il Torchio v Mameljevi ulici je do petka odprta razstava go- riškega slovenskega slikarja Bruna Canelle. Odprta je dopoldne in po- poldne.

3. - 11. DECEMBER 1983  
GRADIŠČE OB SOČI

Deželna enoteka  
«LA SERENISSIMA»

2. razstava penečih in reznih vin  
Furlanije - Julijske krajine  
POKUŠNJA od 16. do 23. ure  
(ob praznikih 10.-13. in 16.-23.)

## Sodelovanje med dobrimi sosedi na Oslavju

# Milko, Miljo in Stanko imajo v skupni lasti stroje za obdelovanje vinogradov

Pravzaprav bi ob tem času morali še pisati o vinu, o tistem končnem «izdelku» vinogradništva, ki ob Mar- tinovem zagleda luč sveta. Pa ne bo tako. Pisali bomo sicer tudi o vino- gradništvu, vendar z nekoliko drugač- nega zornega kota. Pisali bomo o ne- kem specifičnem področju vinograd- ništva, o pripomočkih, brez katerih si ga v sedanjem času ne moremo za- misliti. Zlasti pa o njihovim lastnikih.

Če se te dni odpeljete na Oslavje, se boste po novi še črni asfaltni pre- vleki na Zgornjem Oslavju pripeljali na Brjač, kjer na majhni vzpetini dru- ga ob drugi stojijo tri domačije: Šfi- ligojeva, Klanjščeva in Primožičeva.

Prvi sosedje so, dobri sosedje od ne- kdaj, po velikosti približno enaki. Vse tri družine imajo svoje vinograde v bližini, na blagih pobočjih, ki se ves dan nastavljajo soncu.

O njihovih medsebojnih odnosih smo se pogovarjali v Šfiligojevi kleti, kjer je na diplomah z mednarodnih in ita- lijanskih vinskih razstav mogoče pre- brati, da je v letih 1970-76 prejel za svoja vina kar pet zlatih medalj. Se- danj se Šfiligoj že nekaj let ne bori več zanje. Prideluje pa izvrstno vino, ki ga sam ustekleniči in prodaja že ustaljenim kupcem.

Pogovor v tej kleti je privedel tudi

do sodelovanja med tremi sosedi na področju kmetijske mehanizacije.

«Miljo, Stanko in jaz smo se odlo- čili, da bomo v skupni lasti imeli trak- torje, škroplilnico, pluga in priključke, ki jih uporabljamo pri obdelovanju vi- nogradov,» je povedal Milko Klanjš- ček, najstarejši med njimi. Zamisel o takšni skupni lastnini se je porodila že pred dolgimi leti in jo vsako leto spopolnjujejo z novimi dogovori. Že precej časa je poteklo od takrat, ko so se odločili za skupni nakup nafte. Vse stroške porazdelijo na tri dele, najmlajši, Stanko Primožič pa vodi računovodstvo.

«Dolej se nismo še nikoli spore- kli. Vsi trije smo kmetje, vsi se spo- znajo na stroje in vemo, kdaj se je kakšen stroj pokvaril zaradi utruje- nosti in kdaj zaradi neprevidnega u- pravljanja. Meni se je, na primer, do- godilo, da sem pri obračanju zadel ob kamen in zlomil črpalko atomizatorja. Ni mi kazalo drugega, kot da sem odšel v trgovino, kupil pokvarjeni del in ga zamenjal,» je povedal Milko, pri tem pa namignil, da je moč njihove «zadrage» tudi v tem, da ima Stan- kota, ki je varilec in popravi marsi- kaj takšnega, kar bi sicer morali pe- ljati k obrtniku, kar bi povzročalo iz- gubo časa in dodatne stroške.

Poprej so traktorje imeli na dvori- ščih, pri tistem, ki ga je zadnji odra- bil. Sedaj pa imajo nadstrešnico, pod katero je dovolj prostora za goseni- čarja, traktorje na kolesih in tudi za vse priključke.

«Z gotovostjo lahko trdim, da v na- ših Brdih nimamo takšne oblike so- delovanja, pa tudi drugje naokoli, ko- likor je meni znano, ne,» je rekel Mil- ko Klanjšček in pristavil, da je za obdelovanje vinogradov potrebno me- hanizacijo mogoče imeti v skupni lasti samo na podlagi odkritosrčnosti, poštenosti in čistih računov.

V Brdih se je kmalu po vojni ne- kajkrat govorilo o ustanavljanju za- drug, vendar zamisel ni nikoli šla da- lje od besed. Kmetje so bili preveč vsakdo sam zase, da bi bili sposobni takšnega koraka. Vrh vsega so se preveč spominjali slabih izkušenj z raznimi zadrugami oblikami po prvi svetovni vojni, ko so izgubili celo pre- moženje.

Kadar pa so interesi tako močni, da premostijo individualistične težnje, ta- krat se lahko porodi tudi takšna obli- ka sodelovanja, za kakršno so se že pred leti dogovorili Milko, Miljo in Stanko, trije dobri sosedje, ki so po- storili nekaj, česar pogostoma niti bratje niso sposobni. G. VESEL

Kar je pred vojno samo slutil, se mu je zdaj izobli- kovalo kot jasna predstava. V četi je bil skupaj z ljudmi, ki so imeli šole in so bili prepričani, da mora priti na svetlo do sprememb. Najpogumnejši so obetali, da bo avstro-ogrska država razpadla, ker so slovanski narodi v njej zatirani in neenakoprav- ni. Obetali so revolucijo, ko bodo kmetje in delavci prevzeli oblast in priborili ljudstvu enakost, svobodo in bratstvo. Nekaj so jih zavoljo teh idej obesili, druge so poslali v kazenske bataljone, da so šli rezat žico na fronto, kjer so jih mine mrcvarile in metale v zrak. Nekaj pa jih je ostalo, kot on, prikritih.

V Galiciji so se bojevali proti Rusom. Car je pognal velike trume vojakov proti avstrijski vojski. Kot pobesnelo valovje so hiteli po žitnih poljih v napad. Grozljivo so jih kosili avstrijski mitraljezi, padali so, kot ne bi bili ljudje, temveč mravlje ali kakšne druge živali. Zmanjkalo pa jih ni.

Jedki zvoki razbitega jekla in kriki v trebuh zadetih, ki so obležali med žicami, so se mu za- grizli v drob kot bolezen. Pri maši, preden so šli v spopad in jih je vojni kurat navduševal za boj, se je sam pred seboj in pred bogom zaklel, da ne bo ubil niti enega Rusa. «Čemu naj bi jih ubijal? Saj so Slovani. Govore skoraj enako kot mi,» je mislil. «Čustvujejo podobno, radi imajo vodo, ženske in zemljo, kmetje so ali delavci, in žene jih čakajo do- ma in otroci... Kakšen pa je človek, ki ubije svojega brata?» se je vprašal in si odgovoril: «Izvržek, ba- raba, malopridnež!»

Tega, za kar se je na tistem odločil, se je tudi držal. Ni si hotel obremeniti vesti, ker sicer ne bi mogel spati. Pa je bilo vseeno težko. Rusi so na- padali, naliti z vodko, streljali na «Avstrijake» in jih nabadali na bajonete. Videl je marsikaterega za-

detega Slovenca, ki je okrvavljen umiral. Strašen je bil naskok kozakov z golimi sabljami... pa rez- getanje zadetih konj, ki so z raztrganim drobom poginjali med žicami in v lijakih od granat. Vonj po krvi, ekrazitu, scalini in blatu, pomešan s prež- gano zemljo in pogorelim drevjem, mu je vzbudil gnus, ki je silil na bruhanje. Ali naj ženi pove, kako so nesrečniki umirali v blatu? Samo to ji mora po- vedati, da so njegove roke ostale čiste...

Potem se je zgodilo nekaj, česar se je natihem bal. Njegova misel se je razlezla po četi. Čeprav svojih nazarov in odločitve, da Rusov ne bo pobijal, ni obešal na zvon, so ga nekateri posnemali.

Sivooki stotnik Spindler, poveljnik čete, zagrizen German, oster in grob poklicni vojak, je zavohal, da četa slabo tolče napadače sovražnike. Sloven- cev ni maral. Že pri urjenju, preden so odšli na fron- to, jih je ob vsaki priložnosti poniževal, žalil in gnjavil. Na njihovih hrbtih je sproščal svojo moč in si tako dvigal ugled.

Med ognjem, ko je četa odbijala sovražnikov napad, se je podal s poveljniškega mesta v dobro zavarovani utrdbi, po strelskih jarkih. S pištolo v eni in z golo sabljo v drugi roki je šel od mitra- ljeza do mitraljeza, od strelca do strelca in opazo- val, kam kdo strelja, v zrak ali v žive tarče.

Frane je bil tako zamoten z opazovanjem na- pada, da ni opazil stotnika za hrbtom. Ta ga je gledal, kako strelja prek glav. Po mačje se mu je približal in ga udaril s pištolo v tilnik tik pod če- lado. Bilo mu je, kot bi ga zadel oster drobci gra- nate. Padel je na dno strelskega jarka in krošnje redkega drevja so mu zaplesale pred očmi. Stotnik mu je stopil s škornjem na prsi. Zalesketala se je sablja in že je začutil na vratu njeno konico.

## TONE SVETINA

# Med nebom in peklom

8.

«No ja,» je dejala Pepca. «Zdaj je, kar je... kdove kolikokrat se mi je sanjalo, da prihajaš, tako da si moral priti...»

Naslednji dan je prespal. Od dolge poti je bil tako utrujen, da so se mu veke same zapirale. Noč je posvetil Pepci. Bilo mu je, kot bi bil prvič z žen- sko. Toliko nežnosti po vseh teh mesecih surovosti in umiranja mu je vzbudilo nezadržno željo po dru- gačnem svetu. Dovolj mu je bilo krvi in blata, po katerem je gazil do kolen, dovolj strahu, dovolj so- vrašstva in ubijanja.

Z ženo sta obhodila vsa polja. S ponosom mu je kazala dobro rast, ki je obetala obilno letino. Vsa zemlja je bila obdelana kot tista leta, ko jo je obdeloval on. Le hlev ni bil več tako poln, kakor ga je bil pustil. Oblast je za davke pobirala živino in vsem so se hlevi praznili. Ne le goved, celo ovac je zmanjkalo.

«Nič ne maraj, žena! Ko bo vojne konec, bova začela znova. Vojaki, kmetje in delavci so se že zdavnaj naveličali pobijati drug drugega. Slej ali prej se bodo uprli. Zdaj ljudje samo čakajo, kdo bo začel. Boje se. Tisti, ki si upa dvigniti glavo in zav- piti, ga hitro utišajo...»

Bečanov Frane je v dveh letih vojne dozorel.



Danes povratna srečanja osmine finala v pokalu UEFA

# Inter in Hajduk z dobrimi izgledi za četrtfinale

Milančani (1:2) bodo gostili dunajsko Austrio, Splečani (2:0) pa Radničkega

Danes bodo povratna srečanja osmine finala v evropskem nogometnem pokalu UEFA.

Inter, ki je v prvem srečanju na Dunaju izgubil proti Austriji (1:2), bo danes po dveh kolih končno igral na domačem igrišču. Milanski stadion je bil namreč »diskvalificiran« zaradi lanskega izgrede med srečanjem z Real Madridom.

Milančani so v današnjem srečanju favoriti za prestop v nadaljnje kolo. V prvi tekmi na Dunaju so namreč nerodno izgubili, potem ko so vodili z 1:0 skoraj do zadnjih minut.

Avstrijskih nogometašev, s slavnim Prohasko na čelu, pa nikakor ne gre podcenjevati. Avstrija je namreč v zadnjih dveh prvenstvenih kolih dosegla dve visoki zmagi (7:1 in 5:0).

Prohaska in tovariši so v Milan dopotovali dokaj optimistično razpoloženi. Zavedajo se namreč, da bodo danes morali prevzeti pobudo Inter-

jevi nogometaši, saj bodo morali nadoknaditi zadetek razlike. To pa bi lahko olajšalo nalogo Avstrijcem, ki bi lahko s protinapadi tudi presenetili Interjevo obrambo.

Avstrijci bi morali danes igrati v naslednji postavi: Koncilia, Sara, Degeorgi, Zorf, Baumeister, Daxbacher, Drazan, Prohaska, Polster, Nylasi, Magyar.

Večina Interjevih nogometašev je prepričana, da bo uspela nadoknaditi

gol razlike in se tako uvrstiti v četrtfinale tega pokala. Radice pa meni, da treba Avstrijce jemati zelo resno in le s predvideno ter obenem odločno igro bo Interju lahko uspel podvig.

Inter bi moral drevi igrati v naslednji postavi: Zenga, Ferri, Baresi, Bagni, Collovati, Bini (Marini), Müller, Sabato, Altobelli, Beccalossi, Serena.

Srečanje se bo pričelo ob 20.30. V Splitu pa bo Hajduk ob 16. uri

v povratni tekmi gostil niškega Radničkega. Splečani so seveda veliki favoriti za uvrstitev v nadaljnje kolo, saj so že v prvi tekmi premagali niške nogometaše z 2:0. Poleg tega bo danes Radnički igral še brez dveh standardnih nogometašev, kot sta Držić in Beganović.

Verjetni postavi:

HAJDUK: Simović, Vulić, Miljuš, Čelić, Čop, Rožić, Zlatko Vujović, Šlišković, Zoran Vujović, Sušnjara, Pešić.

RADNIČKI: Milenković, Obradović, Bojović, Mitrović, Djinović, Binić, Stojković, Mitošević, Rincić, Aleksić. Sodil bo Italijan Barbaresco.

● NIZOZEMSKI VRATAR Hans Van Breukelen, ki trenutno igra za Nottingham Forest, se bo vrnil v domovino s 1. julijem 1984. Igral bo z moštvo Eindhoven.

## DANAŠNJE POVRATNE TEKME OSMINE FINALA

- HAJDUK SPLIT (Jug.) — RADNIČKI NIŠ (Jug.) (2:0)
- INTER (Italija) — AUSTRIA DUNAJ (Av.) (1:2)
- Tottenham Hotspur (Angl.) — Bayern München (ZRN) (0:1)
- Anderlecht (Belgija) — Lens (Francija) (1:1)
- Celtic Glasgow (Škotska) — Nottingham Forest (Angl.) (0:0)
- Spartak Moskva (SZ) — Sparta Rotterdam (Niz.) (1:1)
- Sparta Praga (Českoslovaška) — Watford (Angl.) (3:2)
- Lokomotiv Leipzig (NDR) — Sturm Gratec (Avstrija) (0:2)

Polfinalna dvoboja v Londonu

## Kasparov in Smislov verjetno osvojila odločilni zmagi

V obeh polfinalnih dvobojih za odločitev izizvalca svetovnega šahovskega prvaka Karpova je včeraj prišlo verjetno do odločilnih preobratov. V prvem polfinalnem dvoboju med Sovjetom Smislovom in Madžarom Riblijem je v nadaljevanju prekinjene partije slavil sovjetski veteran, ki je imel bele figure, saj se mu je nasprotnik predal, ne da bi odigral niti ene poteze. V tem dvoboju je torej po sedmih partijah stanje 4,5 proti 2,5 za Smislova.

Preobrat je bil tudi v nosilnem dvoboju v Londonu med mladim Kasparovom in Korčojem. Po včerajšnji zmagi v nadaljevanju prekinjene partije, ko je Korčoj odbil remi, nato pa izgubil partijo, je Kasparov včeraj z belimi figurami gladko zmagal po 46 potezah. Rezultat je sedaj po sedmih partijah 4 proti 3 za Kasparova.

## Italijanske in jugoslovanske ekipe v košarkarskih pokalih

# Drevi v Trstu Bic-Šibenka za Koračev pokal

Po daljšem premoru so se včeraj in se bodo danes in jutri nadaljevala srečanja v treh evropskih klubskih košarkarskih pokalih.

## POKAL PRVAKOV

Dva italijanska (Bancoroma in Jollycolombani iz Cantuja) ter jugoslovanski predstavnik Bosna iz Sarajeva bodo v tem pokalu igrali jutri.

Rimski košarkarji se bodo spoprijeli s francoskim prvakom Limoges, Jollycolombani pa bo igral proti izraelskemu Makabiju, Sarajevska Bosna pa bo zaposlena v Barceloni.

## POKAL POKALNIH PRVAKOV

Derbi tega četrtfinalnega kola bo nedvomno v Zagrebu, kjer bo domača Cibona sprejela v goste milansko moštvo Simaca. Zagrebčani so v

tem srečanju favoriti, saj bodo v glavnem igrali v popolni postavi (le Aca Petrović si ni povsem opomogel po poškodbi).

Petersonova ekipa pa bo v Zagrebu igrala brez Američanov. D'Antoni je namreč poškodovan, Cureton pa je »zbežal« v ZDA.

Ruda — Scavolini 104:102  
PARDOBICE — V včerajšnjem prvem kolu četrtfinalne B skupine tega pokala je češkoslovaško moštvo Ruda premagalo Scavolini iz Pesara s 104:102, in to po enem podaljšku. Po regularnem času je bil namreč izid 90:90.

## KORAČEV POKAL

Veliko zanimanje vlada za današnje četrtfinalno srečanje B skupine Koračevega pokala med moštvo Bic in Šibenko, ki bo drevi (20.45) v Trstu. Za Tržačane bo to prvi resnejši test

v evropski areni, saj so Tržačani v osmini finala imeli zelo lahek posel proti bolgarski ekipi Spartaka iz Plevna.

Drevi pa bodo De Sistijevi varovanci nedvomno pred težjo nalogo. Šibenka ima namreč v Koračevem pokalu bogato izkušnjo. Dvakrat se je že uvrstila v finale. Poleg tega pa je moštvo Vladimira Djurovića trenutno prvo v jugoslovanskem prvenstvu, pa čeprav je letos »izgubilo« svojega najboljšega košarkarja Dražena Petrovića, ki odslužuje vojaški rok v Pulju. V Šibenki pa je vrsta izkušenih košarkarjev (Macura, Ljubojević, Jarić, Djurić, Šarić), ki so tako uigrani, da njihovi podvigi tako v pokalu kot v prvenstvu niso več presenetljivi.

Tako ali drugače, drevi se v tržaški športni palači predvideva lepa košarkarska predstava.

V A skupini tega pokala bo beneš-

Po pisanju brazilskega tiska

## Zico se bo prihodnje leto vrnil v Brazilijo?

RIO DE JANEIRO — »Zico se bo leta 1984 zanesljivo vrnil v Brazilijo«, tako je naslovil daljši članek brazilski časopis »Jornal dos sports«.

Po pisanju tega športnega lista se Zico še ni privadil italijanskemu načinu življenja in tudi italijanski nogomet mu ne najbolj prija. Zico naj bi baje zaupal nekemu svojemu sorodniku, da se bo vrnil v Brazilijo, njegov odvetnik Joao Baptista pa bo uredil vse »pravne zadeve«, da bo slavniti brazilski as lahko prekinil triletno pogodbo z Udinesejem.

Pri videnskemu prvotilgašu o tej zadevi pa ne vedo ničesar in o tej včeraj tudi niso dali nikakršne izjave.

● UDINESE — JUVENTUS. Za nedeljsko prvotilgaško nogometno tekmo med Udinesejem in Juventusom so že prodali vse vstopnice. V nedeljo bo tako na videnskem stadionu 49.000 gledalcev.

● ITALIJA — ZRN. V Falconari bo danes italijanska mladinska nogometna reprezentanca pod 18 letom igrala izločilno srečanje za EP proti ZRN.

## Italijan D. Meneghin najboljši v Evropi

MILAN — Po anketi, ki jo vodi italijanski košarkarski mesečnik »Giganti del Basket«, je najboljši košarkar v Evropi po leto 1983 Dino Meneghin, član Simaca in državne reprezentance. Dino Meneghin je star 33 let in je v tej anketi prejel 196 glasov, na drugo mesto se je uvrstil Juan Antonio Corbalan (Španija) s 192 glasovi, na tretje pa mladi Sovjet Avridas Sabonis.

## Od danes vse do nedelje

# V Val d'Iseru kar pet tekem za svetovni smučarski pokal

VAL D'ISERE — Smučarska sezona prehaja v živo. Po uvodni tekmi v Kranjski gori in smuku in Schladingu, se bodo tekmovanja za svetovni pokal nadaljevala v Val d'Iseru, na »kriteriju prvega snega«, kjer bodo alpski smučarji in smučarke merili moči vse do nedelje.

Prvotno sta bila na sporedu ženski smuk in veleslalom (danes in jutri), katerima so dodali še smuk (v nedeljo), ki je bil sicer predviden za prihodnji teden v Sestrieru, kjer pa so ga zaradi pomanjkanja snega odpovedali. Poleg tega bosta v petek in soboto še moški smuk in superveleslalom.

Včeraj so opravili prve poskusne vožnje, na katerih sta se najbolj izkazala Švicar Urs Raebler in pa Zahodna Nemka Marina Kiehl. Glede na rezultate, ki so jih dosegli v Schladingu, bi moral biti moški smuk domena Avstrijcev, Švicarjev in Kanadčanov, med katere bi se znal prebiti Sovjet Vladimir Makeev. Veliko odločnost kažejo zlasti Švicarji, o čemer priča tudi včerajšnji čas Raeblerja (2'00"72), ki je prehitel Avstrijca Pfaffenrichlerja (2'01"63) in rojaka Cathomena (2'02"11). Nevarna pa bi znala biti tudi Kanadčana Todd Brooker in Steve Podborski. Potem ko se je poškodoval Mair, Italijani gotovo ne morejo upati na vidnejšo vlogo. V smuku se bo pomerilo tudi jugoslovansko zastopstvo. Jugoslavi-ja ima pravico, da vpiše tri tekmovalce. Verjetno bodo startali isti kot v Schladingu, in sicer Jemc, Sitar in Pleteršek.

Tudi med ženskami bi moral biti v ospredju avstrijsko-švicarski spopad. Med Avstrijkami so najnevarnejše Soelknerjeva, Vitzhumova in Kirchlerjeva, med Švicarkami pa Walliserjeva (ki je včeraj dosegla tretji najboljši čas za Zahodnima Nemkama Kiehlovo in Ireneo Eppele), Erhatova in mlada Figinjeva. Med najboljšimi so še Francozinje Attiova, Quittetova in Chaudova, Zahodna Nemka Kiehlova in Irene Eppele ter

Gergova, poleg Američanke Armstrongove.

## DISCIPLINSKI UKREPI

## Mascheroni (Triestina) izključen za eno kolo

Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi izključila za tri kola nogometaša Verone Ioria in Interja Hansija Müllerja, za eno kolo pa Giovannellija (Catania) in Vulla (Avellino).

V B ligi pa je bil za eno kolo izključen tudi nogometaš Triestine Mascheroni. Po eno kolo prepovedi igranja pa so dobili še: Cerilli (Padova), Gelain (Empoli), Riva (Arezzo) in Scorrano (Campobasso).

# V odbojkarskem prvenstvu mladincev Derbi Olympii Kosič

Premagala je Val po samih treh setih igre

OK Val — Olympia Kosič 0:3 (8:15, 10:15, 13:15)

OK VAL: Zavadlal, Mučič, Čej, Vogrič, Brajnik, Bensa, Grinovero. OLYMPIA KOSIČ: Batistič, S. in A. Terpin, B. in E. Kosič, Maraž, Cotič.

Olympia Kosič je potrdila, da tudi letos računa na osvojitve mladinskega naslova. Premagala je namreč s prepričljivim izidom Val iz Štandreža. Omeniti je potrebno, da so »plavo-rdeči« odigrali letošnjo najslabšo tekmo in si tako zapravili edinstveno možnost, da bi dohiti Olympia na lestvici. Med »plavimi« se je tokrat izkazal predvsem Batistič. (Zip)

## ŽENSKA D LIGA

Blitz Vivai Busà — Sloga 0:3 (13:15, 6:15, 8:15)

SLOGA: Ana in Elena Adam, Drnovšek, Kokoravec, Križmančič, Kovač, Milič, Persič, Purič, Sosič, Vidali.

Sloga je v nedeljo brez težav premagala ekipo Vivai Busà. Slogina zmaga ni bila nikoli v dvornu, saj so naše igralka bile daleč boljše od nasprotnic. Nekoliko manj zbrano so zaigrale le v prvem nizu, verjetno zaradi podcenjevanja domače ekipe. Ko pa so se razigrale je postal Vivai Busà lahek plen slogašic. (Inka)

## Burja poškodovala tudi »balon« na stadionu »1. maj«

# Dvorano bodo temeljito pregledali



V minulih dneh je v Trstu in na Krasu razsajala silovita burja, ki je vsepovsod povzročila precejšnje gnetne škode in bila v nadlego številnim občanom. Prizanesla ni seveda niti športnikom, predvsem pa športnim objektom. Od teh je burja nemalo poškodovala tudi pokrito dvorano Borovega športnega centra, ki so jo postrtovalni Borovi športni delavci dogradili s precejšnjim naporom in velikimi finančnimi žrtvami.

Da bi kaj več izvedeli o tem, kako je z »balonom« na »Prvem maju«, smo se povezali s tajnikom tržaškega društva Igorjem Korošcem in mu postavili nekaj vprašanj.

»Kakšno škodo je pravzaprav povzročila burja?»

»Škoda je precej velika. Burja je na več krajih raztrgala platno, v katerem je več lukenj. Dve luči, ki visita na stropu, sta se odtrgali in treščili ob tla, ostale pa so se nevarno zamašale, drog na katerem so pritrjene, je zvit. V dveh krajih sta tudi počili cevi ogrevalne naprave, da se je voda razlila in smo bili prisiljeni izključiti napeljavo.«

»Kdaj in kako so stekla popravila?»

»Tehniki so si dvorano ogledali že v soboto, a zaradi burje si seveda niso upali na zidarski oder, zato so dela stekla v ponedeljek.«

»Lahko škodo tudi denarno ocenimo?»

»Škode še nismo dokončno preverili, čeprav je gotovo za več milijonov, poleg tega pa delavci stalno odkrivajo še nove okvare. Ne smemo pozabiti, da je »balon« prestal zares težko preizkušnjo in smo zato sklenili, da ga bomo pregledali do poslednjega vijaka.«

»Kako pa si pomagajo ekipe, ki so bile prikrajšane za treninge?»

»Najbolj so bili prizadeti košarkarji, nato gimnastičarke, v manjši meri pa ostali. Nekateri trenirajo na odprtem igrišču, drugi si delajo šolsko telovadnico na liceju, nekaterim pa je trening pač odpadel.«

»Bo konec tedna mogoče odigrati prvenstvena srečanja?»

»Upam, da bodo popravila do takrat končana, čeprav delavci lahko delajo samo podnevi. Ne vem pa, ali bo dvorana ogrevana.«

## V PRVENSTVU NAJMLAJŠIH

## Smola Sovodenj

Corno — Sovodnje 1:0

SOVODNJE: Contin, Juren, Pahor, Hmeljak, Berlot, Zotti, Grillo, (Foljola), Princi, Kovac (Fajit), Černigoj, Cotič (Gulin).

Močan veter je precej motil srečanje med Cornom in Sovodnjami. V ugodnem delu srečanja so gostje skušali prodreti do nasprotnikove obrambe, kar jim je veter večkrat onemogočil, ko pa jim je to uspelo, so nalleteli na razigranega vratarja Corna. (A. C.)

● NOGOMETAŠU ROME ANCELOTIJU, ki se je poškodoval na nedeljskem srečanju proti Juventus, bodo morali operirati koleno.

● DISCIPLINSKA KOMISIJA italijanske košarkarske zveze je glede nedeljskih prvotilgaških tekem izključila za eno kolo Vromana (Italcable), Brighija (Marr) in Pressacca (Benetton) ter trenerja Pentassuglio (Bartolini) in Lombardija (Riunite).







Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 10.000 din, naročnina za zaposlene mesečno 100.000, letno 1000.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 140.000 letno 1400.000 din.  
Poštni tekoči račun za Italijo  
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374  
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361  
ADIT - DZS 61000 Ljubljana  
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povšek 20% IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

# primorski dnevnik

7. decembra 1983

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559  
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270  
GORICA Drevored 24 maggio 1  
Tel. (0481) 83382 - 85723  
ČEDAD Stretto De Rubeis 20  
Tel. (0432) 731190  
Oglašni urednik Bogumil Samsa

Izdaja  
in tiska

ZTT  
Trst

FIEG

Član italijanske  
zveze časopisnih  
založnikov FIEG

## Šefa letječega oddelka v Vidmu osumili prekrškov in aretirali

### Dolžijo ga povezav z nedovoljenimi igralnicami

VIDEM — Furlani so včeraj z velikim presenečenjem iz časnikov izvedeli za aretacijo šefa letječega oddelka videmske kvesture, 45-letnega dr. Uga Laghija. Že pred dvema tednoma je beneški dnevnik objavil vest, po kateri je preiskovalni sodnik Drigani zaslišal šefa letječega oddelka, ki je bil v tem svojstvu tudi namestnik kvestorja. Takrat je velika večina dvomila v utemeljenost takšne odločitve. Toda tisti, ki so globlje poznali Laghijevo življenje, tisti so bili drugačnega mnenja in jih aretacija sploh ni presenetila. Čeprav državni pravdnik Baiti časnikarjem ni povedal nič takšnega, kar bi oteževalo nadaljnji potek preiskave, se vendarle vztrajno govori o obtožbeni odgovornosti v hazardnih igrah. Poleg Laghija so karabinjerji in finančarji, katerim je bila poverjena izvedba zapornega naloga, taknili v zapor še komercialista, 46-letnega Biagia Di Giorgia.

Čeprav obtožnice niso še objavili, se zdi, da aretirana Laghija in Di Giorgia, ki sta oba doma iz Mes-sine, dolžijo združevanja v tolpi, ki ima kriminalni značaj. Še najbolj verjetno je, da so podpirali ilegalne igralnice. Dodatno pa Laghija obtožujejo, da je prikrival uradne papirje.

Dogodek je postavil pod žaromet nekatere aspekte zasebnega življenja Videmčanov. Marsikdo si do go

časa ni mogel razložiti, kako je mogoče, da se videmska pokrajina postavlja kot model nekega življenjskega stila, ko pa je znano, da narašča kriminal. Posebno hudo je razpečevanje in uporaba mamil, vzdrževanje igralnic in še marsičesa takšnega, kar je na robu dovoljenega. Za samega šefa letječega oddelka so bila izražena deljena mnenja. Mnogi so mu priznavali sposobnosti pri odkrivanju ropov in prostitucije. Pred sodišče je pripeljal številne povratnike in tiste, ki so se prvič »skregali« s postavo. Pred nekaj meseci so začele prihajati na dan tudi kritike na njegov račun in sumničenja o možni njegovi povezavi s kriminalnim podzemljem. Namigovati so pričeli, da je utegnil postati žrtev izsiljevanja.

V ponedeljek zjutraj je pravdnik Drigani ponovno zaslišal dr. Laghija. Po triurnem izpraševanju je okoli 12. ure v družbi odvetnika Comanda, ki ga je držal pod pazduho, prišel iz sodne palače. Bil je mrk in tih znak, da zanj stvari niso šle v redu. Drigani je še isti dan fascikel z gradivom o zasliševanju izročil državnemu pravdniku Baitiju, ki je pri priči tipkari narekoval zaporni nalog. Medtem ko so Di Giorgia takoj odpeljali v zapor, so dr. Laghija, v skladu s prakso, ki velja za takšne funkcionarje, odpeljali v neko vojašnico.

## Saint Laurentova retrospektiva



V newyorškem muzeju Metropolitan so v ponedeljek odprli retrospektivo modnih kreacij znanega ustvarjalca Yvesa Saint Laurenta. Dober del zbirke sestavljajo modeli, ki jih je Saint Laurent pripravil za pomlad in poletje 1966. leta.

## Otočje bodo morda razkužili Ali se bodo prebivalci lahko vrnili na Bikini?

WASHINGTON — Prebivalci Bikinijski stroj, ki je bil tisočkrat močnejši od onega, ki je uničil Hirošimo. Deset let po zaključku jedrskih poskusov je predsednik Johnson na osnovi mnenja ameriške komisije za jedrsko energijo odredil vrsto razkuževalnih posegov, nato pa dovolil vrnitev dela prebivalcev v prepuščanju, da otočje ni več nevarno za življenje. Dodatne meritve so pa pokazale, da jedrsko sevanje ni bilo povsem odpravljeno in da so prebivalci »vsrkavali« nedovoljeno količino sevanja tudi prek hrane (na primer kokosov oreh), ki je rasla na otoku. Zato so bili povratniki leta 1978 zopet izseljeni.

Do tega zaključka je prišla skupina ameriških znanstvenikov »Odbora za rehabilitacijo Bikinijev«, ki jih vodi univerzitetni profesor Henry Kohn. Po izsledkih omenjenega odbora bi lahko povsem razkužili malo otočje v Pacifiku, če bi v to dejavnost ameriška vlada vložila približno 91.000 dolarjev za vsakega od 1.100 prebivalcev otočja. S temi sredstvi bi lahko razkužili in odstranili še radioaktivno zemljo in prebivalci bi se brez nevarnosti lahko vrnili na svoje domove. Analize znanstvenikov so namreč še pokazale, da voda na otočju ni več okužena, da so ribe, ki živijo ob obalah užitne, le zemlja ni še povsem izločila radioaktivnih odpadkov.

Ameriška vlada je izbrala otočje Bikini za svoje jedrske poskuse takoj po koncu druge svetovne vojne. Od leta 1946 do leta 1958 so nad otočjem preizkusili 23 jedrskih bomb. Najsilovitejša je bila eksplozija 1953. leta, ko je nad otočjem eksplodiral peklenski stroj, ki je bil tisočkrat močnejši od onega, ki je uničil Hirošimo.

Deset let po zaključku jedrskih poskusov je predsednik Johnson na osnovi mnenja ameriške komisije za jedrsko energijo odredil vrsto razkuževalnih posegov, nato pa dovolil vrnitev dela prebivalcev v prepuščanju, da otočje ni več nevarno za življenje. Dodatne meritve so pa pokazale, da jedrsko sevanje ni bilo povsem odpravljeno in da so prebivalci »vsrkavali« nedovoljeno količino sevanja tudi prek hrane (na primer kokosov oreh), ki je rasla na otoku. Zato so bili povratniki leta 1978 zopet izseljeni.

## Sin zabodel lastno mater

ČEDAD — Komaj 19-letni Marino Gus, doma iz kraja Dolegnano pri San Giovanni ob Nediži, je včeraj med družinskim prepriom z nožem zabodel svojo mater 43-letno Zoro Filipig. Žensko so hudo ranjeno odpeljali v videmsko bolnišnico, mladega napadalca pa v videmski zapor.

Tragični zaključek krvavega družinskega obračuna ima kratko, a dokaj neprijetno zgodovino. V družini Zo-

re Filipig, poročene Gus, se je 1981. leta pripetila huda nesreča. Njenemu možu Giuseppu Gusu, ki je bil po poklicu zidar, so morali po prometni nesreči odrezati nogo. Takrat je žena zapustila njega in štiri otroke in odšla živeti k prijatelju. Včeraj se je hotela vrniti k družini, v dvonadstropno hišo, ki sta jo medtem zgradila njen mož in starejši sin Marino. Po napadu na mater naj bi sin rekel očetu: »Storil sem samo to, kar bi ti že poprej moral storiti.«

## Skesani terorist pričal na procesu »7. april« Marco Barbone obtožuje Negrija



RIM — Marco Barbone, Tobagijev morilec in skesani terorist, ki je bil pred nekaj dnevi izpuščen na prostost, je včeraj pričal na procesu »7. april« proti nekaterim vidnim predstavnikom tako imenovane »Avtonomije«. Med obtoženci je tudi radikalni poslanec Toni Negri, ki je pred dobrim mesecem, ko je parlament dovolil sodni postopek proti njemu in odredil aretacijo, pobegnil v Francijo.

V svojem daljšem pričevanju je Marco Barbone, navidezno miren, zvrnil vrsto hudih obtožb proti glavnim obtožencem na procesu Toniju Negriju, Francu Tomeiu, Chiccu Funaru. S svojimi izjavami je mladi skesani terorist v bistvu potrdil tezo tožilcev, da je »Avtonomija« sodila v sklop terorističnih in prevratniških organizacij in da se v bistvu ni veliko razlikovala od rdečih brigad. Dodal je tudi, da je Avtonomija z izkupičkom protizakonitih dejavnosti in zlasti z ropi financirala pajdaše v ilegali obnem pa tudi svojo revijo »Rosso«.

Na izrecno vprašanje predsednika Santiapichija je orisal tudi strukturo organizacije in pri tem poudaril, da se Toni Negri sicer osebno ni udeleževal terorističnih akcij, da pa je kot član vodstva dobro poznal vse načrtovane pobude.

V odgovorih na sodnikova vprašanja je bil Marco Barbone zelo jasn, vprašanje pa je, v kolikšni meri bodo njegove obtožbe »držale« ob protizasliševanju zagovornikov.

## Miki Muster: **Gusarji**

(29.)



## Predsednik Reagan in bivši zvezdniki

WASHINGTON — Dramatične vesti iz Libanona niso preprečile ameriškega predsedniku Ronaldu Reaganu, da je sodeloval ob povratku iz gorske rezidence v Camp Davidu v prestolnico veseli gala predstavi na čast nekdanjim večjim ali manjšim hollywoodskim zvezdnikom (katerim je sam

pripadal), kot so igralca Frank Sinatra in James Stewart, režiser Elia Kazan, koreografka Katherine Dunham in skladatelj Virgil Thompson. Reagan in »first lady« Nancy sta priredila slavnostno predstavo v velikem gledališču sprejem v Beli hiši.

## Konj le »prevozno sredstvo«?

WASHINGTON — Poleg psa smo nekoč tudi konja prištevali k »najboljšim prijateljem človeka«, saj se je z njim marsikateri gospodar »pogovarjal« o srečah in tegobah, velikokrat pa je kljuse kar samo našlo pot domov, če je bil gospodar od poti utrujen ali zaspan, ali pa v ročicah od modrovanja z znanci ob dobri kapljici. Pa ti moderna civilizacija kar naenkrat prelevi žrebe od prijateljskega živega bitja v brezosebno kategorijo »prevoznih sredstev«, in nisi več »na konju«, ampak kar »na psu«.

Tako se je te dni dogodilo vrlenu mladeniču iz ameriške Severne Karoline, da so ga možje postave razsadi s konja, da ga odpeljejo za rešetke. Nesojeni kavbojec se je namreč preveč vneto udeleževal za ameriške razmere tradicionalne božične povorke v nošah, pri čemer si je očitno ogreval dušo s kakšno visokoalkoholno »prežganko«. V lastno veselje, a bržkone ne najboljše publike, je uganjal s svojim žrebetom vse mogoče akrobacije, da je moral marsikdo na hitro umikati nos pred kopiti.

Pozabil pa je, da velja tudi pred božičem strogi ameriški cestni zakon, ki prepoveduje upravljanje kakršnegakoli prevoznega sredstva v pijanosti. Na to so ga spomnili policaji, ki so ga razsadi s sedla, mu dali pihati balonček, čemur je neizogibno sledil zapor, kjer premišljuje, kam je prišla Amerika od časov Buffalo Billa, ko sta bila pravzaprav konj in človek eno.